

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șasea)

13 septembrie 2010*

În cauza T-40/06,

Trioplast Industrier AB, cu sediul în Smålandsstenar (Suedia), reprezentată de T. Pettersson și de O. Larsson, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de domnii F. Castillo de la Torre, P. Hellström și V. Bottka și ulterior de domnii Castillo de la Torre, L. Parpala și V. Bottka, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare în parte a Deciziei C(2005) 4634 final a Comisiei din 30 noiembrie 2005 privind o procedură în temeiul articolului 81 [CE] (Cazul COMP/F/38.354 – Saci industriali) referitoare la o înțelegere pe piața sacilor de

* Limba de procedură: suedeza.

plastic industriali, precum și, în subsidiar, o cerere pentru reducerea amenzii aplicate reclamantei,

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

compus din domnii A. W.H. Meij (raportor), președinte, V. Vadapalas și L. Truchot, judecători,

grefier: doamna C. Kristensen, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 30 iunie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

- ¹ Reclamanta, Trioplast Industrier AB, este societatea-mamă a grupului Trioplast. Aceasta este destinatarul deciziei care face obiectul prezentei acțiuni, în calitate sa de societate-mamă a Trioplast Wittenheim SA, cu sediul în Wittenheim (Franța), care este producător de saci industriali, de folii și de saci.

- 2 În 1999, reclamanta, prin intermediul filialei sale Trioplanex France SA, a achiziționat Trioplast Wittenheim, denumită la data respectivă Silvallac, de la Nyborg Plast International A/S, societate de drept danez, care a fost redenumită ulterior FLS Plast A/S. Această cesiune a intervenit la 19 ianuarie 1999, cu efect retroactiv de la 1 ianuarie 1999.

- 3 FLS Plast dobândise ea însăși 60% din acțiunile Trioplast Wittenheim, în decembrie 1990, de la societatea Cellulose du Pin, membră a grupului deținut de Compagnie de Saint-Gobain SA. Restul de 40% au fost cedate de Cellulose du Pin către FLS Plast în decembrie 1991.

Procedura administrativă

- 4 În noiembrie 2001, societatea British Polythene Industries a informat Comisia despre existența unei înțelegeri în sectorul sacilor industriali (denumită în continuare „înțelegerea”). Aceasta și-a exprimat dorința de a coopera în cadrul dispozițiilor Comunicării Comisiei privind neaplicarea de amenzi sau reducerea cuantumului acestora în cauzele având ca obiect înțelegeri (JO 1996, C 207, p. 4, denumită în continuare „comunicarea privind cooperarea”).

- 5 La 26 și la 27 iunie 2002, Comisia a efectuat, în temeiul articolului 14 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3), verificări la 13 întreprinderi. Printre aceste întreprinderi se număra Trioplast Wittenheim.

- 6 Între 14 noiembrie 2002 și 21 februarie 2003, în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17, Comisia a adresat mai multor întreprinderi, printre care Trioplast Wittenheim, solicitări de informații.
- 7 Prin scrisoarea din 19 decembrie 2002, completată de o scrisoare datată 16 ianuarie 2003, și Trioplast Wittenheim și-a exprimat dorința de a coopera la investigația Comisiei, în cadrul comunicării privind cooperarea, și a furnizat explicații scrise.
- 8 La 4 august 2003, Comisia a adresat Trioplast Wittenheim și altor întreprinderi vizate o solicitare de informații suplimentare.
- 9 La 29 aprilie 2004, Comisia a inițiat procedura administrativă și a adoptat o comunicare privind obiecțiunile împotriva mai multor societăți, printre care, în special, reclamanta și Trioplast Wittenheim. O audiere a avut loc între 26 și 28 iulie 2004.

Decizia atacată

- 10 La 30 noiembrie 2005, Comisia a adoptat, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] din tratat (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), Decizia C(2005) 4634 final privind o procedură în temeiul articolului 81 [CE] (Cazul COMP/F/38.354 – Saci industriali) (denumită în continuare „decizia atacată”), al cărei rezumat este publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 26 octombrie 2007 (L 282, p. 41). Printre destinatarii deciziei

atacate se numără Trioplast Wittenheim, a cărei participare la încălcare este considerată de Comisie ca fiind vădită, și reclamanta, care este identificată ca făcând parte dintr-o unitate economică răspunzătoare pentru încălcarea din perioada 1999-2002. FLS Plast și FLSmidth & Co. A/S (denumită în continuare „FLSmidth”), holding al grupului FLS denumit anterior FLS Industries A/S, sunt de asemenea destinate ale deciziei atacate. Acestea ar fi constituit o unitate economică cu Trioplast Wittenheim între 1990 și 1999.

- 11 În decizia atacată, și în special în considerentele (417)-(548), Comisia a constatat că mai multe întreprinderi participaseră, cu încălcarea articolului 81 CE, la acorduri sau practici concertate anticoncurențiale, extinse la teritoriile Belgiei, Germaniei, Spaniei, Franței, Luxemburgului și Țărilor de Jos. Potrivit considerentelor (549)-(576) ale deciziei atacate, încălcarea s-a desfășurat din luna ianuarie 1982 până în luna iunie 2002, cu durate variabile totuși, în funcție de întreprinderi.
- 12 În considerentele (3)-(14) ale deciziei atacate se precizează că produsele vizate, avute în vedere de decizia atacată, erau sacii de plastic industriali pentru ambalarea produselor de bază și, în general, a materiilor prime, a îngrășămintelor, a polimerilor, a materialelor de construcție, a produselor agricole și horticoale și a hranei pentru animale. Potrivit deciziei atacate, acești saci, fabricați din aceeași materie primă – și anume polietilena –, dar conform unor procedee diferite, pot fi clasificați în patru categorii: saci cu gură deschisă, saci cu valvă, saci de tip FFS („Form, Fill and Seal”, cu alte cuvinte, format, umplut și închis ermetic) și saci închiși etanș („blockbags”). Comisia a concluzionat că, deși aceștia pot avea anumite particularități unii în raport cu ceilalți, aceste tipuri de saci formau un ansamblu relativ omogen.

13 Potrivit considerentelor (165)-(186) ale deciziei atacate, înțelegerea era organizată schematic pe două niveluri, și anume:

— nivelul global al Asociației europene a fabricanților de saci de plastic cu valvă (denumită în continuare „Valveplast”) și subgrupurile funcționale care făceau parte din aceasta, dintre care subgrupul „blockbags”, și

— nivelul subgrupurilor regionale care aveau sau nu aveau legături cu Valveplast, și anume, subgrupul „Benelux”, subgrupul „Belgia”, subgrupul „Germania”, subgrupul „Franța” și grupul „Teppema” (organizație înființată de producătorii olandezi de saci cu gură deschisă și care viza în principal piața olandeză și în mod punctual piața belgiană).

14 Din considerentele (187)-(416) ale deciziei atacate rezultă că acordurile și practicile anticoncurențiale în cauză au avut următoarele forme:

— mecanism de schimb regulat de informații, care nu erau anonime, cu privire la volumele de vânzări și la cotele de piață ale membrilor în fiecare grup și subgrup;

— sistem global de stabilire și de control al cotelor de vânzare pe zonă geografică și, în cadrul fiecărei zone geografice, pe întreprindere;

- modele comune de calcul al prețurilor de vânzare către clienți;

 - punerea în aplicare la nivelul grupurilor și al subgrupurilor de sisteme de leadership pentru fiecare client pentru marii clienți;

 - mecanism de sancțiuni în caz de depășire a cotelor sau de nerespectare a prețurilor fixate;

 - concertarea și înțelegerea privind prețurile și volumele de livrări privind anumiți clienți și

 - repartizarea cererilor de ofertă și prezentarea de oferte concertate cu oferte de garanție.
- 15 Potrivit considerentelor (443) și (459) ale deciziei atacate, Comisia a considerat că, exceptând societatea Stempher, comportamentul tuturor întreprinderilor destinate ale deciziei atacate – care participaseră, toate, în grade diferite, la reuniunile Valveplast sau la cele ale unuia sau mai multor subgrupuri – constituia o încălcare unică și continuă.
- 16 În considerentul (765) al deciziei atacate, Comisia a considerat încălcarea ca fiind foarte gravă și a concluzionat că, deși nu era posibil să se măsoare precis impactul concret al tuturor acordurilor coluzive în cauză, se putea afirma totuși că acestea fuseseră puse în aplicare și, ca urmare, avuseseră în mod necesar un impact pe piață.

- 17 În continuare, în considerentele (766)-(777) ale deciziei atacate, Comisia a împărțit întreprinderile vizate în șase categorii, în funcție de ponderea lor relativă pe piața relevantă, întemeindu-se pe cotele de piață realizate, pentru produsul în cauză, de fiecare dintre acestea în 1996 pe teritoriul relevant. Pe această bază, Comisia a stabilit cantumuri de plecare ale amenzilor de la 5,5 la 35 de milioane de euro. Comisia a stabilit cantumul de plecare al amenzii aplicate Trioplast Wittenheim la 8,5 milioane de euro (categoria a cincea), cota sa de piață relevantă ridicându-se în 1996 la 2,8%. Deoarece reclamanta, precum și FLS Plast și FLSmidth au fost implicate în calitatea lor de societăți-mamă ale Trioplast Wittenheim, acestora le-a fost aplicat același cantum de plecare.
- 18 Din considerentele (779)-(783) ale deciziei atacate rezultă că cantumurile de plecare ale amenzilor au fost majorate cu 10% pe an întreg de încălcare și cu 5% pentru orice perioadă suplimentară egală cu sau mai mare de șase luni, dar mai mică de un an. Astfel, pentru Trioplast Wittenheim, cantumul de plecare al amenzii a făcut obiectul unei majorări cu 200%, care corespunde unei perioade de încălcare de 20 de ani și 5 luni, ceea ce a dus cantumul de bază al amenzii la 25,50 milioane de euro. Majorările cantumului de plecare al amenzii aplicate FLS Plast (precum și FLSmidth) și reclamantei au fost stabilite la 80% și, respectiv, la 30%, ceea ce a însemnat cantumuri de bază ale amenzii de 15,30 milioane de euro pentru FLS Plast și FLSmidth și de 11,05 milioane de euro pentru reclamantă.
- 19 Astfel cum rezultă din considerentele (802) și (812)-(822) ale deciziei atacate, cantumurile de bază ale amenzii aplicate Trioplast Wittenheim și societăților-mamă ale acesteia nu au fost nici majorate, nici micșorate prin luarea în considerare a circumstanțelor agravante sau atenuante, ci numai ca urmare a aplicării normei care stabilește plafonul cantumului amenzii la 10% din cifra de afaceri totală a întreprinderii vizate, realizată în cursul exercițiului financiar precedent, prevăzută de articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 (denumit în continuare „plafonul de 10% din cifra de afaceri”). În schimb, pentru a ține seama de cooperarea Trioplast

Wittenheim, Comisia a aplicat punctul D din comunicarea privind cooperarea. În considerentul (841) al deciziei atacate, aceasta a considerat că Trioplast Wittenheim și reclamanta erau îndreptățite să beneficieze de o reducere cu 30% a cuantumului amenzii care le-ar fi fost aplicată fără această cooperare. În schimb, cuantumurile de bază ale amenzii FLS Plast și FLSmidth nu au fost reduse pe acest temei.

20 Prin urmare, cuantumul final al amenzii aplicate Trioplast Wittenheim a fost stabilit la 17,85 milioane de euro. Din acest cuantum, FLS Plast și FLSmidth sunt obligate să răspundă în solidar în limita sumei de 15,30 milioane de euro. Reclamanta este obligată să răspundă în solidar în limita sumei de 7,73 milioane de euro.

21 În sfârșit, dispozitivul deciziei atacate cuprinde în special dispozițiile următoare:

„Articolul 1

1. Următoarele întreprinderi au încălcat prevederile articolului 81 CE prin participarea, în perioadele indicate, la un ansamblu de înțelegeri și de practici concertate în sectorul sacilor de plastic industriali din Belgia, Germania, Spania, Franța, Luxemburg și Țările de Jos, care constau în fixarea prețurilor și stabilirea de modele comune pentru calcularea prețului, în repartizarea piețelor și alocarea unor cote de vânzări, în repartizarea clienților, a afacerilor și a comenzilor, în prezentarea de oferte concertate ca răspuns la anumite cereri de ofertă și în schimbul de informații confidențiale:

[...]

(g) Trioplast Wittenheim [...], de la 6 ianuarie 1982 până la 26 iunie 2002 și [reclamanta], de la 21 ianuarie 1999 până la 26 iunie 2002;

(h) FLS Plast [...] și FLSmidth [...], de la 31 decembrie 1990 până la 19 ianuarie 1999;

[...]

Articolul 2

Încălările menționate la articolul 1 au fost sancționate prin aplicarea următoarelor amenzi:

[...]

(f) Trioplast Wittenheim [...]: 17,85 milioane de euro. Din această sumă, FLSmidth [...] și FLS Plast [...] răspund solidar pentru suma de 15,30 milioane de euro și [reclamanta] răspunde solidar pentru suma de 7,73 milioane de euro;

[...]

Articolul 3

Întreprinderile vizate la articolul 1 pun imediat capăt încălcărilor menționate la articolul respectiv, dacă nu au făcut-o deja.

Acestea se abțin de la repetarea oricărui act sau conduite descrise la articolul 1, precum și de la oricare act sau conduită cu același scop sau efect sau cu un scop sau efect asemănător.

[...]"

Procedura și concluziile părților

22 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 9 februarie 2006, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

23 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea în parte a articolului 1 alineatul (1) litera (g) din decizia atacată, în măsura în care privește perioada pentru care aceasta este răspunzătoare pentru încălcare;

- anularea în parte a articolului 2 primul paragraf litera (f) din decizia atacată, în măsura în care privește cuantumul amenzii care i-a fost aplicată acesteia și, în subsidiar, reducerea cuantumului acestei amenzi;

- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

24 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;

- obligarea reclamatei la plata cheltuielilor de judecată.

25 Întrucât componența camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a șasea, căreia, prin urmare, i-a fost repartizată prezenta cauză.

26 Prin Ordonanța din 15 iunie 2010, președintele Camerei a șasea a decis, după ascultarea părților, să reunească prezenta cauză cu cauza T-26/06 (Trioplast Wittenheim/Comisia) pentru buna desfășurare a procedurii orale, în conformitate cu articolul 50 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

27 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 30 iunie 2010.

În drept

- 28 Reclamanta invocă șase motive în susținerea concluziilor sale.
- 29 Primul motiv privește atât legalitatea deciziei atacate, în ceea ce privește articolul 1 alineatul (1) litera (g) din aceasta, cât și legalitatea stabilirii cuantumului amenzii aplicate reclamantei de către Comisie. Astfel, prin intermediul celui de al treilea aspect al acestui motiv, reclamanta contestă legalitatea deciziei atacate în măsura în care aceasta ar rezulta dintr-o eroare privind stabilirea duratei încălcării comise de aceasta. În ceea ce privește primul și al doilea aspect al aceluiași motiv, acestea vizează, pe de o parte, legalitatea modului de calcul al amenzii aplicate de Comisie și, respectiv, pe de altă parte, legalitatea stabilirii gravității încălcării, în special în ceea ce privește alegerea anului de referință. Prin urmare, trebuie examinat mai întâi al treilea aspect al primului motiv și apoi primul și cel de al doilea aspect ale motivului menționat.
- 30 Următoarele cinci motive vizează anularea articolului 2 primul paragraf litera (f) din decizia atacată, în măsura în care acesta privește cuantumul amenzii aplicate reclamantei. Astfel, prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamanta contestă temeinicia refuzului Comisiei de a acorda acesteia circumstanțe atenuante. Al treilea motiv se întemeiază pe nerespectarea plafonului de 10 % din cifra de afaceri. Prin cel de al patrulea motiv se urmărește să se demonstreze că, în cadrul comunicării privind cooperarea, Comisia a efectuat o apreciere eronată a cooperării reclamantei. Al cincilea motiv privește încălcarea de către Comisie a principiilor proporționalității și egalității de tratament. În sfârșit, al șaselea motiv se întemeiază pe nerespectarea principiilor bunei administrări și securității juridice în cadrul stabilirii răspunderii solidare a reclamantei.

31 În ședință, reclamanta a renunțat la al treilea motiv. Prin urmare, acesta nu mai trebuie examinat.

1. *Cu privire la concluziile privind anularea în parte a deciziei atacate*

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe existența unor erori în cadrul stabilirii duratei încălcării și a cuantumului amenzii

În ceea ce privește al treilea aspect al primului motiv, referitor la legalitatea stabilirii duratei încălcării

— Argumentele părților

32 Reclamanta contestă analiza Comisiei potrivit căreia încălcarea pe care a săvârșit-o Trioplast Wittenheim a durat 20 de ani și 5 luni, și anume, din luna ianuarie 1982 până în luna iunie 2002. Aceasta consideră că trebuie redus cuantumul amenzii sale în funcție de ipotezele pe care le invocă în ceea ce privește durata participării la încălcarea săvârșită de Trioplast Wittenheim.

- 33 Mai întâi, reclamanta arată că participarea Trioplast Wittenheim la practicile anticoncurențiale s-a încheiat cu ocazia reuniunii Valveplast din 23 martie 1999. În consecință, încălcarea săvârșită de Trioplast Wittenheim ar fi durat 17 ani și 2 luni, iar perioada pentru care reclamanta trebuia să răspundă în solidar se întinde, în opinia acesteia, de la 21 ianuarie la 23 martie 1999. Astfel, reclamantei, care achiziționase Trioplast Wittenheim cu câteva săptămâni mai înainte, i-ar fi fost atrasă atenția asupra practicilor anticoncurențiale în cauză, pentru prima oară, cu ocazia reuniunii din 23 martie 2009. Potrivit reclamantei, M. B., unul dintre membrii organelor sale de conducere, devenit noul președinte al Consiliului de Administrație al Trioplast Wittenheim și care reprezenta această din urmă societate, nu a intervenit în discuțiile ilicite. Ulterior, reclamanta a emis o instrucțiune internă care dispunea încetarea încălcării.
- 34 Deși recunoaște că Trioplast Wittenheim a asistat în 2001 la trei reuniuni ale Valveplast, reclamanta susține totuși că, în cadrul acestor reuniuni, Valveplast organiza discuții de ramură privind două proiecte considerate legale, și anume, pe de o parte, un mod de calcul al prețurilor pentru saci de tip FFS pentru a facilita trecerea la folii mai subțiri și, pe de altă parte, parametrilor ce trebuiau definiți pentru vânzările la licitație pe internet. În măsura în care s-ar fi dovedit caracterul anticoncurențial al discuțiilor, Trioplast Wittenheim nu ar fi acordat importanță acestui lucru. Astfel, obiectivul Trioplast Wittenheim nu ar fi fost, așadar, să utilizeze înțelegerea în interesul propriu.
- 35 În continuare, în ipoteza în care Tribunalul ar statua că Trioplast Wittenheim a participat la încălcare întrucât a asistat la trei reuniuni ale Valveplast care au avut loc în 2001, reclamanta afirmă că Trioplast Wittenheim s-a retras din cadrul înțelegerii între 23 martie 1999 și 27 martie 2001 și că aceasta din urmă și-a încetat participarea la înțelegere în iulie 2001. În această ipoteză, încălcarea Trioplast Wittenheim ar fi durat maximum 17 ani și 6 luni.

- 36 În ceea ce privește neparticiparea filialei acesteia la înțelegere între 1999 și 2001, reclamanta susține că, în perioada în discuție, Trioplast Wittenheim avea drept obiectiv încetarea cooperării ilicite inițiate de proprietarii anteriori sau de conducerea anterioară, să acționeze în mod autonom și în conformitate cu piața și, prin urmare, să crească volumul de afaceri și cota sa de piață, precum și să nu țină seama în activitatea comercială de informațiile primite cu ocazia practicilor anticoncurențiale în cauză.
- 37 În sfârșit, în ceea ce privește retragerea definitivă din Valveplast, reclamanta arată că Trioplast Wittenheim nu a asistat la alte reuniuni după cea din 12 iulie 2001. Reclamanta adaugă faptul că grupul Trioplast a adoptat în noiembrie 2001 un program de conformitate cu dreptul concurenței, ceea ce demonstra că aceasta se delimitase față de orice comportament anticoncurențial. Reclamanta adaugă că Trioplast Wittenheim nu a participat niciodată la o posibilă coordonare a licitațiilor pe internet, subiect care fusese discutat în cursul reuniunilor la care era prezentă. În perioada respectivă, Trioplast Wittenheim nu ar fi participat decât la o singură licitație, care nu ar fi făcut obiectul unei coordonări.
- 38 Comisia solicită respingerea primului aspect al primului motiv.

— Aprecierea Tribunalului

- 39 Potrivit jurisprudenței, revine Comisiei sarcina de a dovedi nu numai existența unei înțelegeri, dar și durata acesteia. În această privință, în lipsa unor elemente de probă care pot stabili în mod direct durata unei încălcări, Comisia trebuie să se întemeieze cel puțin pe elementele de probă care se referă la faptele suficiente de oportune în timp,

astfel încât să se poată admite în mod rezonabil că această încălcare a continuat în mod neîntrerupt între cele două date menționate (Hotărârea Tribunalului din 7 iulie 1994, Dunlop Slazenger/Comisia, T-43/92, Rec., p. II-441, punctul 79, și Hotărârea Tribunalului din 16 noiembrie 2006, Peróxidos Orgánicos/Comisia, T-120/04, Rec., p. II-4441, punctul 51). În plus, trebuie precizat că, deși perioada care separă două manifestări ale unui comportament ilicit este un criteriu pertinent pentru a stabili caracterul continuu al unei încălcări, nu este mai puțin adevărat că problema dacă respectiva perioadă este sau nu este suficient de lungă pentru a constitui o întrerupere a încălcării nu poate fi examinată în abstract. Dimpotrivă, trebuie apreciată în contextul funcționării înțelegerii în cauză (Hotărârea Tribunalului din 19 mai 2010, IMI și alții/Comisia, T-18/05, Rep., p. II-1769, punctul 89).

⁴⁰ Așadar, repartizarea sarcinii probei poate varia în măsura în care elementele de fapt invocate de o parte pot fi de natură să oblige cealaltă parte să furnizeze o explicație sau o justificare, în lipsa căreia este permisă concluzia că proba a fost furnizată (Hotărârea Tribunalului Peróxidos Orgánicos/Comisia, punctul 39 de mai sus, punctul 53; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 79, și Hotărârea Curții din 17 iunie 2010, Lafarge/Comisia, C-413/08 P, Rep., p. II-5361, punctul 21).

⁴¹ În această perspectivă, se consideră că, în măsura în care participarea la o înțelegere, gradul acestei participări sau durata acesteia sunt contestate, este suficient să se demonstreze de către Comisie că întreprinderea în cauză a participat la reuniuni în cursul cărora au fost încheiate acorduri de natură anticoncurențială, fără să se fi opus în mod vădit, pentru a dovedi în mod satisfăcător participarea întreprinderii respective la înțelegere. Atunci când participarea la asemenea reuniuni a fost stabilită, această întreprindere are obligația să prezinte indicii de natură să demonstreze că participarea sa la acele reuniuni era lipsită de orice spirit anticoncurențial, dovedind astfel că le comunicase concurenților săi că participa la acele reuniuni având o optică diferită

de a acestora (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 40 de mai sus, punctul 81).

- 42 Astfel, atunci când participă la o anumită reuniune fără a se distanța în mod public de conținutul acesteia, întreprinderea dă de înțeles celorlalți participanți că este de acord cu rezultatul reuniunii și că se va conforma acestuia (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 40 de mai sus, punctul 82).
- 43 În cauză, este cert că Trioplast Wittenheim a participat la înțelegere din luna ianuarie 1982 până la 23 martie 1999 și că reclamanta a încălcat articolul 81 CE între 21 ianuarie 1999 și 23 martie 1999, întrucât aparținea aceleiași entități economice ca Trioplast Wittenheim. Cu toate acestea, reclamanta contestă că Trioplast Wittenheim a participat la înțelegere în perioada cuprinsă între 23 martie 1999 și iunie 2002. Cu titlu subsidiar, reclamanta pretinde că Trioplast Wittenheim s-a retras din cadrul înțelegerii între 23 martie 1999 și 27 martie 2001 și că și-a încetat în mod definitiv participarea la reuniunile Valveplast la 12 iulie 2001.
- 44 În primul rând, trebuie să se constate că reclamanta recunoaște că Trioplast Wittenheim a asistat la reuniunile anticoncurențiale ale Valveplast la 23 martie 1999 și la 27 martie, 8 iunie și 12 iulie 2001, care au fost dedicate în special modelului de calcul al prețului sacilor de tip FFS și coordonării licitațiilor pe internet. Din dosar rezultă că M. B., la acel moment membru al organelor de conducere ale grupului Trioplast, precum și președinte al consiliului de administrație al Trioplast Wittenheim, a reprezentat la aceste reuniuni această din urmă societate, cu excepția reuniunii din 12 iulie 2001, la care ar fi asistat un anume M. W.

45 Prin urmare, trebuie să se considere că, în măsura în care participarea Trioplast Wittenheim la aceste reuniuni este constantă, revenea reclamantei sarcina de a invoca indicii de natură să stabilească faptul că participarea Trioplast Wittenheim la reuniunile menționate era lipsită de orice spirit anticoncurențial. Or, deși reclamanta invocă împrejurarea potrivit căreia Trioplast Wittenheim nu a înțeles să participe la o înțelegere ilicită prin faptul că a venit la reuniunile în cauză și nu a luat parte la discuțiile ilicite, acesta nu demonstrează că Trioplast Wittenheim s-a distanțat în mod public de conținutul reuniunilor. Prin urmare, afirmația reclamantei potrivit căreia Trioplast Wittenheim și-a încetat participarea la înțelegere la 23 martie 1999 nu poate fi admisă.

46 În al doilea rând, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 23 martie 1999 și 27 martie 2001, trebuie să se constate că din decizia atacată, și în special din anexa 1 la aceasta, privind detaliile reuniunilor Valveplast, rezultă că Comisia nu dispune de probe directe privind o participare a Trioplast Wittenheim la reuniunile Valveplast care s-ar fi desfășurat în perioada respectivă. Comisia nu contestă această constatare.

47 În schimb, s-a stabilit că Trioplast Wittenheim a fost invitată să participe la aceste reuniuni și că aceasta și-a justificat absența de mai multe ori. Astfel, pe de o parte, Comisia a amintit această împrejurare în mod detaliat nu numai în memoriile sale, dar și în ședință, fără ca reclamanta să o contracizeze în vreun fel. Pe de altă parte, afirmația Comisiei este sprijinită de mai multe înscrisuri din dosar, a căror existență și conținut nu sunt contestate de reclamantă. În special, este vorba despre procesele-verbale ale reuniunilor din 27 august și din 25 noiembrie 1999, respectiv din 23 martie și din 18 august 2000, din care rezultă că Trioplast Wittenheim și-a justificat absența, și despre cel privind reuniunea din 5 decembrie 2000, care demonstrează că Trioplast Wittenheim a fost, cel puțin, convocată la aceasta.

- 48 În aceste împrejurări, în baza elementelor pe care Comisia le-a furnizat, se poate admite că încălcarea a continuat în mod neîntrerupt între 23 martie 1999 și 27 martie 2001. Pe de altă parte, reclamanta nu a prezentat niciun element din care să rezulte că Trioplast Wittenheim s-a delimitat față de înțelegere în ședința din 23 martie 1999 sau în perioada ulterioară reuniunii menționate. Susținerea reclamantei potrivit căreia Trioplast Wittenheim a acționat în mod autonom pe piață, fără a lua în considerare, în activitatea sa comercială, informațiile primite anterior prin intermediul contactelor cu alți participanți la înțelegere, nu pune sub semnul întrebării această constatare.
- 49 În al treilea rând, în ceea ce privește perioada cuprinsă între reuniunea din 12 iulie 2001 și 26 iunie 2002, este suficient să se constate că reclamanta nu a demonstrat că, în cadrul întâlnirii în discuție sau în perioada ulterioară acestei întâlniri, Trioplast Wittenheim s-a distanțat în mod expres, față de alți participanți, de conținutul reuniunii din 12 iulie 2001. Nu s-a dovedit nici că Trioplast Wittenheim s-a delimitat de înțelegere, în sensul jurisprudenței, în perioada cuprinsă între 12 iulie 2001 și 26 iunie 2002.
- 50 În acest context, trebuie să se ia în considerare faptul că din dosar rezultă că, la 10 decembrie 2001, M. T. a invitat în scris Trioplast Wittenheim să participe la reuniunea care urma să aibă loc ziua următoare la Paris. În plus, notele luate în această ultimă reuniune indică faptul că ceilalți participanți nu știau care erau intențiile Trioplast Wittenheim privind participarea sa la cartel. Astfel, introducerea notelor respective are următorul cuprins: „Participanți: numai Fardem, B-K, RKW, Cofira și noi, BPI nu va mai continua, iar TRIO [Trioplast] nu se știe”.
- 51 Prin urmare, afirmația reclamantei potrivit căreia Trioplast Wittenheim a încetat definitiv să participe la înțelegere la 12 iulie 2001 nu poate fi primită.

- 52 Așadar, în mod greșit reclamanta susține că decizia atacată este afectată de o nelegalitate privind stabilirea duratei încălcării săvârșite de filiala sa, Trioplast Wittenheim, și, pe cale de consecință, privind stabilirea propriei încălcări, în calitate de societate-mamă.
- 53 Prin urmare, al treilea aspect al primului motiv trebuie respins, la fel cum trebuie respinsă, în consecință, concluzia privind anularea în parte a articolului 1 alineatul (1) litera (g) din decizia atacată.

În ceea ce privește primul aspect al primului motiv, referitor la legalitatea modului de calcul al amenzii

— Argumentele părților

- 54 Reclamanta susține că metoda utilizată de Comisie pentru calcularea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată se întemeiază pe o eroare fundamentală și că, în plus, ar fi contrară jurisprudenței. Potrivit reclamantei, metoda menționată nu a fost aplicată niciodată înainte.
- 55 Aceasta amintește că răspunderea sa nu a fost angajată pentru că a încălcat ea însăși normele privind concurența. Reclamanta ar fi fost considerată că răspunde în solidar numai ca urmare a participării Trioplast Wittenheim la practica anticoncurențială în perioada în care era proprietara acestei societăți, și anume, perioada dintre 21 ianuarie 1999 și 26 iunie 2002.

- 56 Or, eroarea săvârșită de Comisie ar consta în faptul că, pentru calculul amenzii, aceasta nu ar fi ținut seama că încălcarea săvârșită de Trioplast Wittenheim cuprindea trei perioade distincte, și anume, perioada în care era deținută de Compagnie de Saint-Gobain, perioada în care era deținută de FLS Plast și FLSmidth, precum și perioada în care aparținea grupului Trioplast. Pentru FLS Plast, FLSmidth și reclamantă, modul de calcul utilizat de Comisie ar avea drept consecință faptul că răspunderea solidară cumulată a acestor societăți ar depăși cuantumul total al amenzii aplicate Trioplast Wittenheim, ceea ce ar fi absurd. Societăților menționate li s-ar aplica, de asemenea în solidar, o amendă pentru perioada în care niciuna dintre acestea nu deținea Trioplast Wittenheim. Acest demers ar fi contrar jurisprudenței și în special Hotărârii Curții din 16 noiembrie 2000, Cascades/Comisia (C-279/98 P, Rec., p. I-9693).
- 57 Reclamata remarcă, pe de o parte, că principiile fundamentale privind răspunderea în solidar implică faptul că aceasta coincide cu răspunderea celui pentru care este solidară și nu poate fi stabilită în mod separat. Prin urmare, ar fi trebuit să fie răspunzătoare în solidar cu Trioplast Wittenheim pentru partea de amendă care corespunde perioadei în care deținuse această filială, cu alte cuvinte trei ani. Pe de altă parte, reclamanta remarcă faptul că metoda aplicată de Comisie presupune ca cei trei ani în cursul cărora reclamanta a deținut Trioplast Wittenheim să fie luați în considerare în două rânduri, întrucât anii în discuție au fost imputați în același timp societății Trioplast Wittenheim și reclamantei.
- 58 Cu privire la afirmația acesteia potrivit căreia metoda de calcul nu ar fi fost aplicată înainte, reclamanta consideră că împrejurarea invocată de Comisie, respectiv că metoda menționată ar fi fost utilizată într-o serie de decizii începând cu cazul AstraZeneca (Cazul COMP/A.37.507/F3 – AstraZeneca, JO 2006, L 332, p. 24), este lipsită de relevanță. Deciziile în discuție nu au fost examinate de instanțele comunitare și nu pot constitui o practică constantă dovedită.

- 59 Ținând seama de inconvenientele metodei aplicate, după cum subliniază reclamata, Comisia ar fi trebuit să aplice metoda pe care o utilizase în anumite cazuri anterioare, printre care cazul Peroxizi organici (Cazul COMP/E-2/37.857 – Peroxizi organici, JO 2005, L 110, p. 44). În acest caz, referitor la o filială care a participat la încălcarea în cauză mai mult timp decât societatea-mamă, Comisia ar fi stabilit un singur quantum de plecare al amenzii și, contrar modului în care a procedat în ceea ce privește Trioplast Wittenheim și societățile-mamă ale acesteia, l-ar fi împărțit între cele două entități economice implicate în mod succesiv, și anume, cea constituită de filială și cea constituită de filială și de societatea-mamă. În continuare, pentru fiecare dintre aceste entități economice, quantumul de plecare al amenzii ar fi fost adaptat în funcție de durata participării, de circumstanțele agravante și atenuante și de plafonul de 10 % din cifra de afaceri. Luând în considerare parametrii stabiliți de Comisie în cazul reclamantei, rezultatul acestei metode ar fi că reclamanta ar fi răspuns în solidar cu Trioplast Wittenheim în limita sumei de 2,58 milioane de euro.
- 60 În opinia reclamantei, o a doua metodă pe care Comisia ar fi putut să o utilizeze se bazează pe împărțirea quantumului total al amenzii aplicate Trioplast Wittenheim, cu alte cuvinte, 17,85 milioane de euro, pe 20 de ani, durata totală a încălcării, ceea ce are drept rezultat 0,89 milioane de euro pe an. În conformitate cu această metodă, pentru a determina quantumul pentru care FLS Plast și FLSmidth, pe de o parte, și reclamanta, pe de altă parte, trebuiau să răspundă în solidar, Comisia ar fi trebuit să multiplice quantumul anual de 0,89 cu opt ani și, respectiv, cu trei ani. Potrivit acestei metode, reclamanta ar fi răspuns în solidar cu Trioplast Wittenheim pentru 2,67 milioane de euro.
- 61 În situația în care Tribunalul ar accepta metoda de calcul al amenzilor aplicate în cauză, reclamanta consideră că a făcut obiectul unei discriminări față de întreprinderile cărora le-a fost aplicată o amendă în temeiul principiilor care au condus la adoptarea deciziilor emise în cazurile Peroxizi organici și Tuburi sanitare din cupru (Cazul C.38.069 – Tuburi sanitare din cupru, JO 2006, L 192, p. 21). În plus, reclamanta consideră că a făcut obiectul unei discriminări față de întreprinderile obligate

la o amendă în conformitate cu Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „noile orientări pentru calcularea amenzilor”), a căror aplicare ar fi condus la o amendă mult mai puțin importantă pentru aceasta.

62 Comisia solicită respingerea prezentului aspect al primului motiv.

— Aprecierea Tribunalului

63 Trebuie arătat că articolul 1 din decizia atacată prevede că Trioplast Wittenheim, FLS Plast, FLSmidth, precum și reclamanta au încălcat articolul 81 CE. Se precizează la acest articol că încălcarea Trioplast Wittenheim a durat de la 6 ianuarie 1982 la 26 iunie 2002, cea a FLS Plast și FLSmidth, de la 31 decembrie 1990 la 19 ianuarie 1999, iar cea a reclamantei, de la 21 ianuarie 1999 la 26 iunie 2002. În temeiul articolului 2 primul paragraf litera (f) din decizia atacată, o amendă de 17,85 milioane de euro este aplicată societății Trioplast Wittenheim și, cu privire la această sumă, FLS Plast și FLSmidth sunt obligate să răspundă în solidar în limita sumei de 15,30 milioane de euro, iar reclamata, în limita sumei de 7,73 milioane de euro.

64 În cadrul prezentului motiv, reclamanta contestă, în esență, temeinicia metodei de calcul utilizate de Comisie pentru stabilirea cuantumului „amenzilor”. În această privință, și cu titlu introductiv, Tribunalul observă că, în special în considerentul (879) al deciziei atacate, Comisia face o diferență între amenzile impuse anumitor destinatari, pe de o parte, și cuantumul în limita cărora alți destinatari ai deciziei

atacate sunt obligați să răspundă în solidar, pe de altă parte. În acest sens, este de remarcat că, la respectivul considerent (879) al deciziei atacate, în anumite cazuri, Comisia aplică quantumurile la care a ajuns prin aplicarea metodei sale de calcul filialelor care au participat în mod direct la înțelegere, cu titlu de amendă, și societăților-mamă, cu titlu de plafon în limita căruia acestea sunt obligate să răspundă în solidar. În schimb, în alte cazuri, quantumurile respective sunt aplicate societăților-mamă cu titlu de amendă și filialelor care au participat direct la înțelegere, cu titlu de plafon în limita căruia sunt obligate să răspundă în solidar pentru plata amenzii.

65 Pe de altă parte, trebuie observat că Comisia folosește termenul „amendă” fără distincție pentru a indica amenda ca atare sau plafonul în limita căruia destinatarul este obligat în solidar la plata amenzii. Această utilizare fără distincție a termenului „amendă” rezultă în special din considerentele (784), (841) și (867) ale deciziei atacate, în care Comisia a indicat quantumurile stabilite, astfel cum rezultă din dispozitivul deciziei atacate, atât cu titlu de amendă, cât și cu titlu de răspundere solidară pentru plata amenzii menționate.

66 Trebuie, așadar, să se constate că metoda de calcul aplicată de Comisie se referă numai la stabilirea quantumurilor care trebuiau aplicate destinatarilor deciziei atacate, independent de titlul cu care le este aplicat acest quantum. Prin urmare, în măsura în care metoda de calcul respectivă nu stabilește titlul cu care quantumurile stabilite sunt impuse destinatarilor deciziei atacate, și anume, cu titlu de amendă sau cu titlu de plafon în limita căruia societatea este obligată să răspundă în solidar pentru plata amenzii, Tribunalul se va mărgini să examineze, în cadrul prezentului motiv, temeinicia metodei de calcul contestate, utilizată de Comisie, în măsura în care această metodă determină stabilirea quantumurilor aplicate.

- 67 Mai întâi, în ceea ce privește calcularea quantumului aplicat Trioplast Wittenheim, la punctele 17-20 de mai sus se arată faptul că Comisia a ajuns la quantumul final de 17,85 milioane de euro prin clasificarea acesteia, în cadrul tratamentului diferențiat și pe baza cotei de piață realizate cu produsul în cauză pe teritoriul relevant, în a cincea categorie și aplicându-i un quantum de plecare de 8,5 milioane de euro. Ulterior, luând în considerare durata participării acesteia la înțelegere, stabilită la 20 de ani și 5 luni, Comisia a majorat cu 200% quantumul de plecare de 8,5 milioane de euro, ceea ce a condus la un quantum de bază de 25,5 milioane de euro. În lipsa circumstanțelor agravante sau atenuante și întrucât plafonul de 10% din cifra de afaceri nu era aplicabil, Comisia, în conformitate cu comunicarea privind cooperarea, a redus doar quantumul de bază cu 30%.
- 68 În continuare, în ceea ce privește calculul quantumului aplicat reclamantei, Comisia a stabilit același quantum de plecare ca acela stabilit pentru Trioplast Wittenheim. Apoi Comisia a majorat quantumul de plecare cu 30%, astfel încât quantumul de bază să reflecte durata participării reclamantei la încălcare, și anume, trei ani. Quantumul de bază de 11,05 milioane de euro a fost redus cu 30% în temeiul comunicării privind cooperarea. În consecință, quantumul aplicat reclamantei este de 7,73 milioane de euro.
- 69 Aceași metodă a fost aplicată vechii societăți-mamă a Trioplast Wittenheim, FLS Plast, și societății holding a acesteia, FLSmidth, cărora le-a fost aplicat un quantum de 15,30 milioane de euro. În ceea ce le privește, nu a fost acordată nicio majorare sau reducere cu titlu de circumstanțe agravante sau atenuante și, spre deosebire de situația reclamantei, nicio reducere în temeiul comunicării privind cooperarea.
- 70 În lumina acestor considerații, trebuie să se statueze, sub rezerva aprecierii altor motive invocate de reclamantă, că aceasta din urmă nu a demonstrat că, în cadrul stabilirii

cuantumurilor aplicate Trioplast Wittenheim și reclamantei, Comisia a încălcat Regulamentul nr. 1/2003 sau s-a îndepărtat de Liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) din Tratatul CECO (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor”). Astfel, în cadrul prezentului aspect al primului motiv, reclamanta nu a invocat niciun argument care să permită să se considere că metoda de calcul ca atare s-ar baza pe o eroare fundamentală sau ar fi contrară jurisprudenței.

71 În această privință, în primul rând, trebuie să se constate că nu poate fi admisă afirmația reclamantei potrivit căreia nu a încălcat ea însăși normele privind concurența. Astfel, reclamantei, căreia i-au fost imputate acțiunile anticoncurențiale ale Trioplast Wittenheim săvârșite în perioada 21 ianuarie 1999-26 iunie 2002, i s-a atribuit, în temeiul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, un quantum cu titlu de răspundere pentru o încălcare pe care se presupune că a săvârșit-o chiar ea ca urmare a acestei imputări (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, Metsä-Serla și alții/Comisia, C-294/98 P, Rec., p. I-10065, punctul 28). În acest sens, trebuie subliniat că imputarea comportamentului Trioplast Wittenheim reclamantei nu face obiectul vreunei contestări.

72 În al doilea rând, trebuie arătat că reclamanta susține în mod greșit că Comisia nu a luat în considerare faptul că, pe parcursul înțelegerii, care s-a desfășurat pe mai mult de 20 de ani, Trioplast Wittenheim a aparținut a trei societăți-mamă succesive. Astfel, din decizia atacată rezultă că, prin determinarea cuantumurilor aplicate reclamantei, precum și FLS Plast și FLSmidth, Comisia a stabilit o legătură strânsă între aceste quantumuri și durata implicării fiecăreia dintre societățile-mamă ale Trioplast Wittenheim. După cum s-a subliniat la punctul 68 de mai sus, în situația reclamantei, Comisia a majorat cu 30 % quantumul de plecare de 8,5 milioane de euro, și anume, cu 10 % pentru fiecare an complet în cursul căruia reclamanta a deținut capitalul

Trioplast Wittenheim. O abordare identică a fost urmată în ceea ce privește FLS Plast și FLSmith.

- 73 Prin urmare, afirmația reclamantei potrivit căreia ar fi obligată să răspundă pentru o altă încălcare decât cea pe care a săvârșit-o este lipsită de teme. În această privință, Hotărârea Cascades/Comisia, punctul 56 de mai sus, invocată de reclamantă, este lipsită de relevanță în măsura în care aceasta privește, contrar situației din cauză, răspunderea societății-mamă pentru faptele ilicite săvârșite de filiale anterior achiziției lor de către aceasta din urmă.
- 74 Pe de altă parte, în măsura în care reclamanta încearcă să arate că Comisia ar fi trebuit să împartă quantumul de plecare la trei înainte de a-l modifica în funcție de alte elemente, este suficient să se constate, pe de o parte, că reclamanta nu invocă nicio normă sau principiu de drept care să impună Comisiei o obligație în acest sens. Pe de altă parte, abordarea care constă în a aplica unei societăți-mamă același quantum de plecare ca acela reținut în ceea ce privește filiala care a participat direct la înțelegere fără ca acest quantum de plecare să fie repartizat, în cazul unei succedări în timp a mai multor societăți-mamă, nu poate fi considerată necorespunzătoare în sine. Astfel, scopul urmărit de Comisie prin utilizarea acestei metode de calcul este de a permite ca unei societăți-mamă, obligată să răspundă pentru o încălcare ca urmare a unei imputări care îi este făcută, să i se poate aplica același quantum de plecare ca și cel care i-ar fi fost aplicat în ipoteza în care aceasta ar fi participat direct la încălcare. Or, aceasta este în conformitate cu scopul politicii de concurență și, în special, cu cel al instrumentului acestei politici, reprezentat de amenzi, care constă în a orienta comportamentul întreprinderilor în sensul respectării normelor privind concurența (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 6 aprilie 1995, Martinelli/Comisia, T-150/89, Rec., p. II-1165, punctul 59).
- 75 În orice caz, o obligație care constă în împărțirea quantumului de plecare în condițiile precizate la punctul 74 de mai sus nu poate rezulta din simpla împrejurare că o

asemenea împărțire ar fi fost efectuată cu ocazia tratării cazurilor anterioare, cum ar fi cazul Peroxizi organici. În măsura în care o practică decizională privind metoda de calcul al cuantumurilor ar fi fost stabilită de Comisie la data deciziilor vizate de reclamantă, nimic nu s-ar opune ca această practică să poată fi înlăturată în prezenta cauză sau ca aceasta să fie modificată. Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, practica decizională anterioară a Comisiei nu constituie, în sine, un cadru juridic pentru calculul amenzilor în materie de concurență, întrucât acesta este definit numai în Regulamentul nr. 1/2003 (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 24 septembrie 2009, Erste Bank der österreichischen Sparkassen/Comisia, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P și C-137/07 P, Rep., p. I-8681, punctul 233 și jurisprudența citată; a se vedea de asemenea, prin analogie, Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, LR AF 1998/Comisia, T-23/99, Rec., p. II-1705, punctul 234).

76 În al treilea rând, în continuarea punctelor anterioare, trebuie arătat că împrejurarea potrivit căreia cumulul cuantumurilor aplicate reclamantei, pe de o parte, și societăților FLS Plast și FLSmidth, pe de altă parte, depășește quantumul aplicat filialei acestora, Trioplast Wittenheim, nu poate, în sine, să conducă la concluzia că metoda de calcul aplicată de Comisie era în mod vădit eronată. Astfel, ținând seama de aplicarea metodologiei prezentate în liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor și a principiului individualității pedepselor și a sancțiunilor la împrejurările cauzei, este permis Comisiei, din moment ce s-a stabilit existența unei entități economice care a participat la încălcare, să oblige una dintre persoanele juridice care aparțin acesteia sau care i-au aparținut, indiferent dacă este vorba despre o societate-mamă sau despre o filială, să răspundă pentru plata unui quantum mai mare decât cel la care este obligată cealaltă persoană juridică sau celelalte persoane juridice care constituie sau au constituit entitatea economică menționată. Din aceasta rezultă că, în situația unei încălcări săvârșite de o filială care, în perioada încălcării, a aparținut în mod succesiv mai multor entități economice, nu se poate considera *a priori* necorespunzător faptul că respectivul quantum aplicat societăților-mamă este mai mare decât quantumul sau totalul cuantumurilor aplicat filialei menționate.

- 77 În al patrulea rând, în ceea ce privește susținerea reclamantei potrivit căreia Comisia ar fi încălcat principiile fundamentale aplicabile în materie de răspundere solidară, trebuie subliniat că reclamanta nu precizează, în cadrul expunerii prezentului motiv, natura sau conținutul acestor principii. În cazul în care reclamanta urmărește să arate că cele trei argumente reluate la punctele 71-76 de mai sus constituie în mod efectiv o încălcare a acestor principii, este suficient să se repete că aceste argumente nu sunt întemeiate, indiferent care ar fi natura sau conținutul principiilor în cauză. Prin urmare, această critică nu poate fi primită.
- 78 Pe de altă parte, în măsura în care reclamanta contestă cuantumul în limita căruia este obligată să răspundă în solidar pentru plata amenzii aplicate societății Trioplast Wittenheim pentru motivul că cuantumul cumulate în limita căroră răspunderea sa solidară, pe de o parte, și cea a FLS Plast și FLSmidth, pe de altă parte, ar depăși cuantumul amenzii aplicate cu titlu principal societății Trioplast Wittenheim, trebuie arătat că această critică face obiectul celui de al șaselea motiv. Prin urmare, aceasta va fi examinată în mod specific în etapa analizei motivului respectiv.
- 79 În al cincilea rând, în ceea ce privește susținerea potrivit căreia cei trei ani în cursul căroră reclamanta a deținut Trioplast Wittenheim au fost luați în considerare de două ori în cadrul aplicării metodei de calcul, trebuie subliniat că nimic nu se opune ca Comisia să țină seama de această perioadă de trei ani atât la stabilirea cuantumului aplicat reclamantei, cât și a celui aplicat Trioplast Wittenheim. Astfel, în măsura în care, în caz de răspundere solidară, fiecare creditor își vede creanța, în raport cu cei care răspund împreună cu debitorul principal, precum și cu acesta din urmă, stinsă printr-o plată, indiferent de persoana care a făcut această plată, răspunderea solidară nu suferă nicio repetare.

80 În ultimul rând, teza reclamantei potrivit căreia metoda de calcul nu ar fi fost aplicată anterior este neîntemeiată în fapt, întrucât din dezbaterile în fața Tribunalului rezultă faptul că, într-o serie de decizii anterioare deciziei atacate, Comisia a utilizat în mod efectiv această metodă de calcul. Această constatare nu poate fi pusă sub semnul întrebării de simplul fapt că, la acel moment, deciziile menționate nu fuseseră examinate de instanțele Uniunii. Pe de altă parte, ținând seama de jurisprudența citată la punctul 75 de mai sus, împrejurarea că în cazurile anterioare cazului AstraZeneca Comisia a aplicat o altă metodă este lipsită de relevanță.

81 Luând în considerare argumentele invocate de reclamantă în cadrul primului aspect al primului motiv, nu se poate considera că aceasta a demonstrat că, în vederea stabilirii cuantumului aplicat reclamantei, Comisia nu era îndreptățită să utilizeze prezenta metodă de calcul. De asemenea, nu trebuie admisă nici critica întemeiată pe încălcarea de către Comisie a principiului egalității de tratament și a noilor orientări pentru calcularea amenzilor, care, de altfel, nu sunt aplicabile în speță. În această privință, este suficient să se facă trimitere la jurisprudența citată la punctul 75 de mai sus cu referire la practica decizională a Comisiei și la cea potrivit căreia simpla împrejurare că aplicarea metodei prevăzute în noile orientări pentru calcularea amenzilor ar putea conduce la aplicarea unui quantum inferior celui aplicat prin decizia atacată nu poate demonstra caracterul disproporționat al acestuia din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Archer Daniels Midland/Comisia, T-329/01, Rec., p. II-3255, punctul 380).

82 Prin urmare, primul aspect al primului motiv trebuie respins, fără a mai fi necesar să se examineze metodele de calcul propuse de reclamantă.

În ceea ce privește al doilea aspect al primului motiv, referitor la legalitatea stabilirii gravității încălcării în cadrul calculării amenzii

— Argumentele părților

- 83 Reclamanta impută Comisiei faptul că s-a întemeiat, în vederea stabilirii cuantumului de plecare, pe cota de piață deținută de Trioplast Wittenheim în 1996, care era, potrivit deciziei atacate, ultimul an al încălcării în care toate societățile destinate ale deciziei atacate erau încă active pe piața sacilor industriali.
- 84 Întrucât a optat, în cadrul tratamentului diferențiat, pentru anul 1996 drept an de referință, Comisia ar fi încălcat practica pe care chiar aceasta o stabilise pentru evaluarea gravității unei încălcări. Potrivit acestei practici, care ar fi fost admisă de instanțele comunitare, anul de referință trebuia să fie ultimul an complet pe parcursul căruia încălcarea a continuat, pentru a evalua în modul cel mai adecvat puterea economică a fiecăruia dintre participanți. Prin urmare, în prezenta cauză, anul 2001 ar fi trebuit să fie anul de referință.
- 85 Reclamata arată de asemenea că, deși era adevărat că metoda Comisiei urmărea să aplice societăților FLS Plast și FLSmidth, precum și acesteia, un quantum de plecare care să le fie propriu, și anume, distinct de cel al Trioplast Wittenheim, acest quantum ar fi trebuit să fie raportat la perioada în care societățile-mamă au deținut în mod respectiv Trioplast Wittenheim. În consecință, quantumul de plecare care i-a fost aplicat nu se poate întemeia în mod legal pe cota de piață deținută de Trioplast Wittenheim în 1996, întrucât reclamanta nu a dobândit această din urmă societate decât în 1999.

- 86 În cazul în care Tribunalul ar aproba totuși alegerea anului 1996 drept an de referință, reclamanta susține că Comisia a încălcat principiul proporționalității. Prin reținerea cotei de piață a Trioplast Wittenheim din 1996, și anume 2,8%, Comisia ar fi inclus producția de saci cu gură deschisă și de saci cu valvă, abandonată de Trioplast Wittenheim în 1997. Având în vedere cota de piață a Trioplast Wittenheim în 2001, care era de aproximativ 0,4%, Comisia ar fi trebuit să includă Trioplast Wittenheim în a șasea categorie de întreprinderi, sau chiar într-o a șaptea categorie, iar nu în a cincea categorie.
- 87 Făcând referire la marja de apreciere de care dispune în această privință, Comisia afirmă că alegerea anului 1996 drept an de referință este legitimă, în măsura în care luarea în considerare a cifrei de afaceri realizate în cursul acestui an ar fi permis Comisiei să aprecieze dimensiunea și puterea economică a fiecărei întreprinderi în sector, precum și amploarea încălcării săvârșite de fiecare dintre acestea. Principiul egalității de tratament ar impune reținerea de către Comisie a unui an de referință unic, chiar dacă alegerea unui anumit an drept an de referință implică în mod necesar faptul că anumite întreprinderi pot să înregistreze o cifră de afaceri mai mare sau mai mică în raport cu ceilalți ani.
- 88 Potrivit Comisiei, a opta pentru anul 1996 drept an de referință era justificat, chiar dacă, în realitate, reclamanta a dobândit Trioplast Wittenheim de la FLS Plast în 1999. Astfel, Trioplast Wittenheim ar fi continuat să participe la înțelegere chiar și după ce a schimbat societatea-mamă. Comisia subliniază că anul de referință se poate situa fie în perioada în care FLS Plast era implicată, fie în cea în care era implicată reclamanta, însă nu concomitent în ambele perioade.
- 89 În ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului proporționalității, Comisia subliniază că faptul că Trioplast Wittenheim a abandonat o anumită producție în 1997 este

mai degrabă o împrejurare care susține alegerea anului 1996 drept an de referință, întrucât acesta reflectă mai bine poziția Trioplast Wittenheim pe piață și față de alți membri ai înțelegerii în cea mai mare parte (aproximativ trei sferturi) din durata totală a încălcării.

— Aprecierea Tribunalului

⁹⁰ Mai întâi, trebuie subliniat că, astfel cum rezultă de la punctul 75 de mai sus, Comisia nu este obligată să respecte deciziile sale anterioare. Prin urmare, chiar dacă se presupune că stabilirea anului de referință în prezenta cauză reprezintă o modificare a unei practici constante, această împrejurare nu ar avea, în sine, niciun efect asupra legalității deciziei atacate.

⁹¹ În continuare, potrivit unei jurisprudențe constante, aprecierea gravității încălcării trebuie să privească realitatea economică astfel cum apare la momentul săvârșirii încălcării menționate; în această privință, elementele pertinente care trebuie luate în considerare sunt, în special, dimensiunea și puterea economică a fiecărei întreprinderi, precum și amploarea încălcării săvârșite de fiecare dintre acestea (Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Sarrió/Comisia, T-334/94, Rec., p. II-1439, punctul 397 și jurisprudența citată). Pentru aprecierea acestor elemente, trebuie în mod necesar să se facă referire la cifra de afaceri realizată în perioada în discuție (Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, Sarrió/Comisia, C-291/98 P, Rec., p. I-9991, punctul 86 și jurisprudența citată).

⁹² Deși este adevărat că, după cum arată reclamanta, în cauza în care au fost pronunțate Hotărârea din 14 mai 1998, Sarrió/Comisia, punctul 91 de mai sus, și Hotărârea din

16 noiembrie 2000, Sarrió/Comisia, punctul 91 de mai sus, metoda de calcul utilizată se baza pe cifra de afaceri realizată în cursul ultimului an complet al perioadei încălcării, această împrejurare nu implică faptul că alegerea respectivă trebuie să fie reținută întotdeauna. Astfel, după cum rezultă din aceeași jurisprudență, trebuie aleasă o metodă de calcul care permite să se țină seama de dimensiunea și de puterea economică a fiecărei întreprinderi vizate, precum și de amploarea încălcării săvârșite de fiecare dintre acestea, în funcție de realitatea economică așa cum exista aceasta la momentul săvârșirii încălcării (Hotărârea din 16 noiembrie 2000, Sarrió/Comisia, punctul 91 de mai sus, punctul 88). În plus, Tribunalul a considerat că trebuia să se delimiteze perioada care urma să fie luată în considerare astfel încât cifrele de afaceri obținute să fie atât comparabile, cât și posibile (Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Fiskeby Board/Comisia, T-319/94, Rec., p. II-1331, punctul 42).

⁹³ Din aceasta rezultă că nu poate fi primită teza reclamantei, potrivit căreia anul de referință trebuie să fie în mod necesar ultimul an complet pe parcursul căruia încălcarea a continuat.

⁹⁴ Cu toate acestea, în cauză trebuie subliniat că încălcarea a continuat mai mult de 20 de ani și că numărul de întreprinderi implicate în încălcare, precum și configurația fiecăreia dintre acestea a putut să evolueze în cursul acestor 20 de ani, ca și dimensiunea și puterea economică a fiecăreia dintre acestea. În această privință, trebuie să se constate că reclamanta, deși figurează în mod clar printre destinatarii deciziei atacate, nu se numără, după cum menționează considerentul (767) al acesteia, printre acele întreprinderi destinate ale deciziei atacate care erau, în anul 1996, ales drept an de referință, prezente pe piața sacilor industriali. În plus, din dosar rezultă că entitatea economică din care reclamanta a făcut parte în perioada cuprinsă între 21 ianuarie 1999 și 26 iunie 2002, cu alte cuvinte, spre sfârșitul perioadei încălcării, nu mai era activă în producția celor două produse care aparțin sectorului sacilor industriali fabricați anterior de Trioplast Wittenheim și că, în aceeași perioadă, cota sa de piață se situa la aproximativ 0,4-0,5%. În aceste condiții, nu se poate susține că cifra de

afaceri și cota de piață reținute de Comisie, și anume, cele ale Trioplast Wittenheim pentru anul 1996, pot să reflecte dimensiunea și puterea economică relative ale întreprinderii din care reclamanta a făcut parte din anul 1999.

95 În același sens, trebuie arătat că din decizia atacată rezultă că, în cadrul calculării amenzilor, Comisia a aplicat o abordare individualizată, care urmărea să îi considere drept participanți direcți la încălcare pe destinatarii deciziei atacate care nu erau obligați să răspundă decât în calitate de societăți-mamă. Or, în măsura în care reclamanta și Trioplast Wittenheim constituiau o entitate economică ce nu a existat înainte de 1999, reținerea anului 1996 drept an de referință pentru o asemenea entitate nu poate, fără un alt indiciu relevant, să corespundă realității economice așa cum se prezenta aceasta la momentul la care această întreprindere participa la încălcare. Prin urmare, acest an de referință nu poate să indice amploarea încălcării imputabile reclamantei.

96 Argumentele invocate de Comisie în acest context nu pot să pună sub semnul întrebării această concluzie. Astfel, în măsura în care Comisia, în special în răspunsul acesteia la întrebările Tribunalului, a înțeles să se refere la puterea sa discreționară în materie, din cuprinsul punctelor 94 și 95 de mai sus rezultă faptul că, întrucât, în cadrul tratamentului diferențiat, aceasta a inclus reclamanta în categoria atribuită Trioplast Wittenheim pe baza cotei de piață din 1996 a acesteia din urmă, Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere. Pe de altă parte, în prezența unei situații care a evoluat precum în cauză, reținerea cotei de piață dintr-un an de referință care nu poate fi comparat cu anii ulteriori poate crea o discriminare, întrucât se analizează situații diferite din punct de vedere temporal în temeiul unuia și același criteriu de referință.

97 În plus, argumentul potrivit căruia anul 1996 ar reflecta poziția Trioplast Wittenheim pe piața relevantă pe întreaga durată a încălcării mai bine decât ar putea să o facă

poziția sa după abandonarea, în 1997, a fabricării anumitor produse care aparțin sectorului sacilor industriali ignoră faptul că, în prezenta cauză, reclamantei i-a fost aplicat, la calcularea amenzii, un quantum diferit de cel decis de Comisie pentru filiala sa. În această privință, argumentul potrivit căruia cota de piață a Trioplast Wittenheim a fost luată în considerare în cadrul tratamentului diferențiat al reclamantei este lipsit de relevanță, în măsura în care acest tratament diferențiat se bazează pe o cifră de afaceri la care reclamanta nu a contribuit. Prin urmare, această cifră de afaceri nu poate corespunde realității economice din perioada în care reclamanta a format o entitate economică cu Trioplast Wittenheim.

- 98 Având în vedere cele de mai sus, este necesar să se considere că al doilea aspect al primului motiv trebuie admis. Prin urmare, decizia atacată trebuie anulată în măsura în care quantumul de plecare aplicat reclamantei se întemeiază pe cota de piață a Trioplast Wittenheim realizată în anul de referință 1996.

Cu privire la al doilea motiv, privind temeinicia refuzului Comisiei de a acorda beneficiul circumstanțelor atenuante

— Argumentele părților

- 99 Reclamanta consideră că, în cadrul stabilirii quantumului amenzii, Comisia ar fi trebuit să țină seama de circumstanțele atenuante care caracterizau participarea Trioplast Wittenheim la încălcare.

- 100 În primul rând, reclamanta susține că Trioplast Wittenheim nu a participat la reuniunile ilicite decât sporadic. În această privință, reclamanta invocă mai multe procese-verbale ale reuniunilor, care ar demonstra mai ales că participarea Trioplast Wittenheim fusese pusă la îndoială de ceilalți operatori și că aceasta din urmă fusese absentă în mod regulat de la reuniuni. Aceleași documente ar confirma, în plus, faptul că Trioplast Wittenheim era un actor economic marginal, care dispune de o cotă de piață redusă, și că această societate nu a avut o abordare proactivă a problemelor discutate în cadrul practicilor anticoncurențiale.
- 101 În al doilea rând, reclamanta subliniază că Trioplast Wittenheim nu a luat parte decât la trei dintre cele șase subgrupuri, și anume subgrupurile „Franța”, „Benelux” și „blockbags”, și că Trioplast Wittenheim s-a retras din acestea cel mai târziu în februarie 1997. În măsura în care participarea la subgrupuri a reprezentat o încălcare a articolului 81 CE, reclamanta arată că această încălcare din partea Trioplast Wittenheim era acoperită de normele privind prescripția. În orice caz, atât participarea Trioplast Wittenheim, limitată la nivelul subgrupurilor, cât și retragerea sa relativ timpurie ar reprezenta fapte care trebuiau să fie recunoscute drept circumstanțe atenuante.
- 102 În al treilea rând, în situația în care Tribunalul ar statua că Trioplast Wittenheim a participat la încălcare după 23 martie 1999, reclamanta susține că rolul special al acestei societăți în cadrul Valveplast, în perioada în care aceasta a fost filiala sa, ar fi trebuit să fie considerat drept o circumstanță atenuantă. În acest context, reclamanta subliniază că a luat cunoștință pentru prima oară de practicile anticoncurențiale ale Valveplast în cursul reuniunii care a avut loc la 23 martie 1999. Aceasta ar rezulta din contractul de cesiune de acțiuni dintre FLS Plast și Trioplanex France și din sentința arbitrală care a rezultat în urma unei proceduri privind posibila încălcare a acestui contract. Pe de altă parte, ulterior acestei reuniuni, ar fi avut loc în cadrul Trioplast Wittenheim o schimbare de atitudine, în măsura în care angajaților acesteia li s-a interzis să ia parte la activitățile anticoncurențiale ale Valveplast, Trioplast Wittenheim

participând cu bună-credință la trei reuniuni din 2001, în speranța de a discuta probleme legale.

- 103 În continuarea acestei argumentații, reclamanta subliniază că faptele invocate de Comisie în susținerea inexistenței circumstanțelor atenuante, cum ar fi participarea în cadrul subgrupurilor, sunt fără relevanță în ceea ce o privește, întrucât acestea se raportează la o perioadă în care reclamanta nu efectuase încă achiziția Trioplast Wittenheim. În cazul în care calcularea unei amenzi care i-ar fi proprie ar fi reținută de Tribunal, reclamanta consideră că Comisia ar fi trebuit să țină seama de circumstanțele atenuante care existau ulterior achiziției menționate, cel puțin în ceea ce privește răspunderea sa.
- 104 Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

— Aprecierea Tribunalului

- 105 Potrivit jurisprudenței, atunci când o încălcare a fost săvârșită de mai multe întreprinderi, trebuie examinată gravitatea relativă a participării la încălcare a fiecăreia dintre acestea (Hotărârea Curții din 16 decembrie 1975, Suiker Unie și alții/Comisia, 40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 și 114/73, Rec., p. 1663, punctul 623) pentru a se stabili dacă este oportun să se țină seama de circumstanțele atenuante sau agravante.
- 106 Potrivit punctului 3 prima liniuță din liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor, „rol[ul] exclusiv pasiv sau imitativ” al unei întreprinderi în săvârșirea unei

încălcări constituie, dacă este dovedit, o circumstanță atenuantă. Un rol pasiv implică adoptarea de către întreprinderea în cauză a unei „atitudini rezervate”, cu alte cuvinte, lipsa participării active la elaborarea acordului sau a acordurilor anticoncurențiale (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 9 iulie 2003, Cheil Jedang/Comisia, T-220/00, Rec., p. II-2473, punctul 167).

¹⁰⁷ În această privință, din jurisprudență rezultă că, printre elementele de natură să dovedească rolul pasiv al unei întreprinderi în cadrul unei înțelegeri, pot fi luate în considerare caracterul mult mai sporadic al participărilor sale la reuniuni în raport cu membrii obișnuiți ai înțelegerii, precum și intrarea sa tardivă pe piața care a făcut obiectul încălcării, independent de durata participării la aceasta, sau existența de declarații exprese în acest sens provenind de la reprezentanții întreprinderilor terțe care au participat la încălcare (Hotărârea Tribunalului Cheil Jedang/Comisia, punctul 106 de mai sus, punctul 168, și Hotărârea Tribunalului din 29 aprilie 2004, Tokai Carbon și alții/Comisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 și T-252/01, Rec., p. II-1181, punctul 331).

¹⁰⁸ În plus, Tribunalul a precizat deja că faptul că alte întreprinderi participante la una și aceeași înțelegere au putut să fie mai active decât un anumit participant nu implică totuși că acesta din urmă a avut un rol exclusiv pasiv sau imitativ. De fapt, numai pasivitatea totală ar putea fi luată în considerare, iar aceasta trebuie dovedită de partea care o invocă (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 26 aprilie 2007, Bolloré și alții/Comisia, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02 și T-126/02, T-128/02 și T-129/02, T-132/02 și T-136/02, Rep., p. II-947, punctul 611).

¹⁰⁹ În speță, trebuie să se considere că nu poate fi admis niciunul dintre argumentele care se referă la rolul pasiv sau imitativ pe care reclamanta l-ar fi avut în cadrul înțelegerii.

Aceste argumente se structurează în trei grupe: prima se referă, în special, la absența Trioplast Wittenheim de la reuniunile Valveplast și la poziția sa pe piață, a doua privește participarea acesteia la subgrupuri, iar ultima are legătură cu împrejurările care au intervenit în perioada ulterioară anului 1999.

110 În primul rând, din anexa 1 la decizia atacată, care cuprinde numeroase detalii privind reuniunile Valveplast care s-au desfășurat între 1984 și 2002, rezultă că, excepând perioada ulterioară anului 1999, fapt care a fost menționat la punctele 44-50 de mai sus, Trioplast Wittenheim era prezentă în mod regulat la reuniunile Valveplast și că și-a justificat absența de câteva ori. Întrucât aceste date nu sunt contestate și fără să fie necesar în această etapă să se ia în considerare frecvența participării Trioplast Wittenheim la reuniunile subgrupurilor, nu se poate imputa Comisiei faptul că în cauză nu a constatat un rol pasiv sau imitativ al acestei societăți ca urmare a unei frecvențe limitate a participării acesteia la reuniunile Valveplast.

111 În această privință, trebuie precizat și că nu exista niciun motiv pentru Comisie ca să presupună că ceilalți operatori aveau îndoieli reale privind participarea Trioplast Wittenheim. Reclamanta nu a furnizat cu privire la acest punct elemente de probă, cum ar fi declarații ale altor participanți la înțelegere privind rolul special avut de Trioplast Wittenheim. Afirmațiile reclamantei se întemeiază numai pe conținutul proceselor-verbale ale reuniunilor Valveplast, care nu este de natură să justifice concluziile la care aceasta dorește să ajungă. Astfel, observația cuprinsă în procesul-verbal al reuniunii din 2 martie 1993, privind schimbarea „participării pasive” a M. G., reprezentat al Trioplast Wittenheim, într-o „participare activă”, nu este în mod necesar un indiciu al îndoielilor din partea altor membri cu privire la implicarea acestei societăți ca atare, întrucât aceasta fusese reprezentată de alte persoane înainte de 1992. Oricum, procesul-verbal arată că participarea M. G. a evoluat spre o aderare activă la înțelegere începând cu luna martie 1993. Împrejurarea că, în anul 2000, un participant al Valveplast ar fi fost însărcinat să contacteze reprezentantul Trioplast

Wittenheim pentru a discuta viitoarea reprezentare a acesteia din urmă nu justifică nici ea, ca atare, punerea la îndoială a participării acesteia la înțelegere.

- 112 În ceea ce privește afirmația potrivit căreia Trioplast Wittenheim ar fi fost un actor marginal pe piață, trebuie subliniat că nu aceasta este situația și că Trioplast Wittenheim era activă atât pe piața relevantă, cât și în cadrul Valveplast și al subgrupurilor. Astfel, din considerentele (134), (135) și (400) ale deciziei atacate rezultă că Trioplast Wittenheim a fabricat toate cele patru produse care au făcut obiectul înțelegerii, și anume, sacii cu gură deschisă, sacii cu valvă, sacii de tip FFS și sacii închiși etanș. În acest context, Trioplast Wittenheim a participat, astfel cum rezultă din considerentele (173), (179), (185) și (205) ale deciziei atacate, nu numai la activitatea Valveplast, dar și la subgrupurile „blockbags”, „Franța” și „Benelux”.
- 113 Afirmația potrivit căreia Trioplast Wittenheim nu ar fi adoptat o abordare proactivă a problemelor discutate în cadrul practicilor anticoncurențiale este de asemenea lipsită de temei. După cum rezultă din decizia atacată, și în special din considerentul (802) al acesteia, Trioplast Wittenheim, care se număra printre fondatorii înțelegerii, a participat în mod repetat la mai multe dintre practicile coluzive vizate, în special la sistemul de schimb de informații referitoare la volumele de vânzări și la cotele de piață și la împărțirea clientelei.
- 114 În al doilea rând, cu privire la împrejurarea potrivit căreia Trioplast Wittenheim nu ar fi participat decât la trei dintre cele șase subgrupuri și că s-ar fi retras din subgrupurile menționate cel mai târziu în 1997, trebuie subliniat, pe de o parte, că participarea la trei subgrupuri nu este atât de deosebită în comparație cu cea a altor membri ai înțelegerii, ceea ce demonstrează un grad de implicare comparabil la nivelul subgrupurilor. Astfel, din considerentele (173)-(185) ale deciziei atacate rezultă că numai societățile Wavin și Fardem Packaging asistau la reuniuni în cadrul a mai mult de trei subgrupuri. Pe de altă parte, ținând seama de faptul că Trioplast Wittenheim a participat în mod efectiv la cele trei subgrupuri menționate anterior timp de aproximativ

trei pătrimi din durata încălcării, nu trebuie să se concluzioneze că retragerea din cadrul subgrupurilor menționate poate implica un rol pasiv al Trioplast Wittenheim.

- 115 În ceea ce privește argumentul reclamantei întemeiat pe faptul că încălcarea săvârșită de Trioplast Wittenheim era prescrisă în măsura în care aceasta privește participarea la subgrupuri, este suficient să se arate că reclamanta nu contestă calificarea încălcării ca fiind unică și continuă. Întrucât încălcarea, unică și continuă, a încetat la 26 iunie 2002 și nu poate, prin urmare, să fie considerată prescrisă, încetarea participării Trioplast Wittenheim la subgrupuri este lipsită de relevanță.
- 116 În al treilea rând, trebuie subliniat că, presupunându-se chiar că reclamanta nu a avut cunoștință deloc de practicile anticoncurențiale din cadrul Valveplast la momentul achiziționării Trioplast Wittenheim, în 1999, în ceea ce privește participarea sa la înțelegere în perioada ianuarie 1999-iunie 2002, aceasta nu a demonstrat o pasivitate totală, în sensul jurisprudenței citate la punctul 108 de mai sus, din partea filialei sale. Astfel cum rezultă din aprecierea celui de al treilea aspect al primului motiv, și în special de la punctele 44 și 45 de mai sus, Trioplast Wittenheim a asistat la trei reuniuni în 2001, în cursul cărora au fost elaborate două elemente esențiale ale înțelegerii, și anume modelul de calcul al prețurilor și coordonarea licitațiilor pe internet.
- 117 Având în vedere că reclamanta nu a dovedit că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere prin faptul că nu a acordat, cu titlu de circumstanțe atenuante, reducerea cuantumului în limita căruia reclamanta este obligată să răspundă în solidar pentru plata amenzii, al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al patrulea motiv, privind cererea de clemență

— Argumentele părților

- 118 Reclamanta consideră că reducerea cuantumului amenzii inițiale cu 30 %, care i-a fost acordată de Comisie în temeiul secțiunii D din comunicarea privind cooperarea, ar fi trebuit să fie mai importantă.
- 119 Mai întâi, reclamanta arată că, în urma solicitării acestora de reducere a cuantumului amenzii, Trioplast Wittenheim și ea însăși au cooperat în mod eficient cu Comisia. Pe de o parte, reclamanta pretinde că a furnizat declarații și documente care au fost utile Comisiei în activitatea sa de identificare a încălcării și că, pe de altă parte, faptul că, la momentul procedurii administrative, aceasta a contestat anumite fapte astfel cum acestea rezultau din comunicarea privind obiecțiunile, nu ar fi trebuit să conducă la o limitare a reducerii cuantumului amenzii. Astfel, reclamanta ar fi subliniat doar anumite împrejurări pe care Comisia le-a interpretat greșit, fără a contesta vreodată existența practicii anticoncurențiale. Ulterior, Comisia ar fi efectuat mai multe modificări privind prezentarea faptelor. În această privință, reclamanta consideră că ar trebui să aibă dreptul să facă o apreciere a faptelor diferită „la limită” de cea a Comisiei, fără ca pentru aceasta să fie sancționată în ceea ce privește luarea în considerare a cererii sale de clemență.
- 120 În continuare, reclamanta arată că Comisia a acordat o reducere de 25 % societății Bischof+Klein și că, potrivit deciziei atacate, lipsa contestării existenței faptelor prezentate în comunicarea privind obiecțiunile a contribuit la reducerea cuantumului

amenzii aplicate acestei întreprinderi. Întrucât nici reclamanta nu a contestat existența practicii anticoncurențiale și a furnizat mai multe dovezi decât Bischof+Klein, ar fi trebuit să i se acorde o reducere mai importantă.

¹²¹ Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

— Aprecierea Tribunalului

¹²² Trebuie amintit că Comisia dispune de o putere de apreciere largă în ce privește metoda de calcul al amenzilor și, în această privință, poate să țină cont de elemente multiple, între care figurează cooperarea întreprinderilor vizate în cursul investigației realizate de serviciile acestei instituții. În acest cadru, Comisia trebuie să efectueze aprecieri de fapt complexe, precum cele care privesc cooperarea respectivă a întreprinderilor menționate (Hotărârea Curții din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia, C-328/05 P, Rep., p. I-3921, punctul 81).

¹²³ Comisia dispune, în această privință, de o marjă de apreciere largă pentru a evalua calitatea și utilitatea cooperării unei întreprinderi, în special în raport cu contribuțiile altor întreprinderi (Hotărârea SGL Carbon/Comisia, punctul 122 de mai sus, punctul 88). Totuși, Comisia nu poate, în cadrul acestei aprecieri, să încalce principiul egalității de tratament (Hotărârea Tribunalului din 28 aprilie 2010, BST/Comisia, T-452/05, Rep., p. II-1373, punctul 142).

124 În comunicarea privind cooperarea, Comisia a definit condițiile în care întreprinderile care cooperează cu aceasta în cursul investigării unei înțelegeri pot fi scutite de amendă sau pot beneficia de o reducere a cuantumului amenzii pe care ar fi trebuit să o plătească în lipsa unei astfel de cooperări.

125 Secțiunea D din comunicarea privind cooperarea prevede:

„(1) În cazul în care o întreprindere cooperează fără a fi îndeplinite toate condițiile prevăzute în [secțiunile] B și C, aceasta beneficiază de o reducere de 10-50% din cuantumul amenzii care i-ar fi fost aplicată în lipsa cooperării.

(2) Această situație se poate regăsi printre altele atunci când:

- înainte de transmiterea unei comunicări privind obiecțiunile, o întreprindere furnizează Comisiei informații, documente sau alte elemente de probă care contribuie la confirmarea existenței încălcării săvârșite;
- după primirea comunicării privind obiecțiunile, o întreprindere informează Comisia că nu contestă existența faptelor pe care Comisia își întemeiază incriminările.” [traducere neoficială]

126 În speță, pe de o parte, trebuie observat că Comisia a constatat, în decizia atacată, că explicațiile detaliate ale reclamantei privind funcționarea înțelegerii în cadrul Valveplast și al subgrupurilor, în special al subgrupului „Franța”, precum și privind cotele, mecanismele de împărțire a clienților și notificarea tabelor cu cotele de piață

contribuiseră la confirmarea existenței încălcării. Pe de altă parte, Comisia a luat în considerare faptul că reclamanta contestase anumite fapte astfel cum rezultau acestea din comunicarea privind obiecțiunile. Aceste considerații au determinat-o să reducă cuantumul amenzii reclamantei cu 30%.

127 Mai întâi, în ceea ce privește constatarea de către Comisie a faptului că reclamanta contestase anumite fapte, astfel cum rezultau acestea din comunicarea privind obiecțiunile, și acordarea unei reduceri a cuantumului în limita căruia reclamanta este obligată să răspundă în solidar mai mici pentru acest motiv, nu se poate considera că acestea reprezintă o eroare vădită de apreciere.

128 Astfel, din decizia atacată rezultă că reclamanta a contestat anumite fapte prezentate în comunicarea privind obiecțiunile într-un mod care depășește simpla indicare a informațiilor de fapt pe care Comisia le-ar fi interpretat greșit. Potrivit considerentelor (275) și (276) ale deciziei atacate, reclamanta a susținut că Trioplast Wittenheim nu fusese implicată în cadrul punerii în aplicare a sistemului de coordonare a licitațiilor pe internet. Cu toate acestea, s-a stabilit că Trioplast Wittenheim a asistat la reuniunea Valveplast din 8 iunie 2001, în cursul căreia această problemă a fost abordată, și că nu s-a delimitat în mod public de conținutul reuniunii. Potrivit considerentului (301) al deciziei atacate, reclamanta a respins orice implicare a Trioplast Wittenheim în elaborarea modelului de calcul al prețului pentru sacii de tip FFS, în timp ce este cert că aceasta din urmă a participat la reuniunea Valveplast din 15 septembrie 2000, în care s-a hotărât constituirea grupului de lucru care era consacrat acestuia. Trioplast Wittenheim nu s-a delimitat nici de conținutul acestei reuniuni.

129 Aceste contestări ale reclamantei în etapa procedurii administrative nu pot fi considerate drept aprecieri ale faptelor care diferă doar „la limită” de cele ale Comisiei. Acestea se referă la două elemente esențiale ale înțelegerii, și anume, coordonarea licitațiilor pe internet și modelul de calcul al prețurilor. Pe de altă parte, această

apreciere nu este pusă sub semnul întrebării de faptul că, în urma răspunsului reclamantei, decizia atacată conține, în raport cu comunicarea privind obiecțiunile, anumite diferențe în ceea ce privește prezentarea faptelor.

- 130 În continuare, cu privire la compararea situației reclamantei cu cea a Bischof+Klein, care, pe de altă parte, a beneficiat de o reducere inferioară celei de 30% acordate reclamantei, trebuie să se observe că din considerentul (851) al deciziei atacate rezultă că Bischof+Klein a arătat, în răspunsul său la comunicarea privind obiecțiunile, că nu contestă existența faptelor astfel cum rezultau acestea din comunicarea menționată. Prin urmare, aceasta a respectat secțiunea D.2 a doua liniuță din comunicarea privind cooperarea, spre deosebire de reclamantă, care, astfel cum rezultă din dosar, nu s-a referit niciodată la această dispoziție în mod explicit.
- 131 Pe de altă parte, cu toate că s-a dovedit că reclamanta a contestat anumite fapte în cursul procedurii administrative, aceasta nu a invocat nimic pentru a demonstra că, în pofida declarației cuprinse în răspunsul la comunicarea privind obiecțiunile, Bischof+Klein ar fi contestat existența faptelor în cadrul procedurii menționate. Prin urmare, chiar în ipoteza în care Comisia, pe de o parte, ar fi acordat o reducere a cuantumului amenzii aplicate Bischof+Klein sau i-ar fi acordat o reducere mai mare decât cea pe care i-ar fi acordat-o altfel, pentru motivul că această întreprindere nu contestase existența faptelor, și, pe de altă parte, ar fi omis să acorde o asemenea reducere reclamantei, nu se poate considera că este vorba în această situație despre o eroare vădită de apreciere.
- 132 În sfârșit, trebuie subliniat că reclamanta nu a susținut și nici, cu atât mai mult, nu a demonstrat că elementele de probă pe care le furnizase Comisiei au reprezentat o contribuție la confirmarea încălcării mai importantă decât cea a Bischof+Klein. Așadar, nu poate fi reținută nicio eroare a Comisiei nici pe acest temei.

133 Prin urmare, al patrulea motiv trebuie respins.

Cu privire la al cincilea motiv, privind respectarea principiilor proporționalității și egalității de tratament

— Argumentele părților

134 Reclamanta susține că Comisia a încălcat principiile proporționalității și egalității de tratament.

135 În primul rând, aceasta consideră că este disproporționat faptul că amenzile cumulate ale tuturor întreprinderilor părți la încălcare, respectiv un cuantum de 290,71 milioane de euro după aplicarea plafonului de 10% din cifra de afaceri și a comunicării privind cooperarea (care era înainte mai mare de 600 de milioane de euro), depășesc cifra de afaceri anuală a totalității pieței relevante, și anume, aproximativ 250 de milioane de euro. Reclamanta impută Comisiei și faptul că amenda aplicată Trioplast Wittenheim, precum și amenda sa, care i-a fost aplicată în temeiul răspunderii solidare, sunt prea mari în raport cu cifra de afaceri realizată pe piața în cauză. În această privință, reclamanta contestă faptul că Hotărârea Tribunalului din 9 iulie 2003, Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia (T-224/00, Rec., p. II-2597), este aplicabilă în speță, întrucât, spre deosebire de reclamantă, Archer Daniels Midland ar fi avut un rol de conducător al înțelegerii în cauză.

- 136 În al doilea rând, reclamanta consideră că Comisia a tratat cazuri asemănătoare într-un mod diferit și nu a respectat propria practică privind amenzile. Pe de o parte, reclamanta face trimitere la alte cazuri, printre care, de exemplu, cazul Metionină (Cazul C.37.519 – Metionină, JO 2003, L 255, p. 1), în care raportul între amenzile aplicate și cifrele de afaceri realizate pe piețele relevante ar fi fost mai rezonabil. Pe de altă parte, reclamanta arată că quantumul amenzii aplicate Trioplast Wittenheim este mai disproportionat, în raport cu cifra sa de afaceri, decât cel al amenzilor aplicate altor destinatari ai deciziei atacate, cum ar fi Bischof+Klein, Nordenia International și Cofira-Sac.
- 137 Reclamanta adaugă faptul că raportul dintre quantumurile de plecare aplicate întreprinderilor din prima categorie și cele aplicate întreprinderilor din a patra categorie este de aproximativ patru la unu. Potrivit acesteia, quantumul final al amenzii aplicate Trioplast Wittenheim ar fi trebuit să fie redus, pentru a echivala cu cel puțin un sfert (aproximativ) din quantumul final al amenzii datorate de Bischof+Klein, care era clasificată în prima categorie.
- 138 În al treilea rând, reclamanta susține că Trioplast Wittenheim a fost un actor economic modest, fără influență semnificativă pe piață, și că aceasta nu a obținut niciun profit din participarea sa la practica anticoncurențială. În această privință, reclamanta subliniază că amenda în quantum de 7,3 milioane de euro, în limita căreia aceasta este obligată să răspundă în solidar, ar fi de 21 de ori mai mare decât profitul cumulat al vânzărilor de produse vizate ale grupului Trioplast în 1999, 2000 și 2001. În plus, Comisia ar fi omis să țină seama, la stabilirea quantumului amenzii, de capacitatea efectivă a Trioplast Wittenheim de achitare a amenzii. Potrivit reclamantei, falimentul acesteia din urmă ar fi putut fi evitat dacă Comisia ar fi luat în considerare situația sa precară și ar fi recunoscut, prin adoptarea deciziei atacate, răspunderea financiară directă a proprietarului anterior al acesteia, și anume FLS Plast.

- 139 În al patrulea rând, aceasta susține că amenzile aplicate în cauză ar fi fost în mod considerabil mai mici dacă noile orientări pentru calcularea amenzilor ar fi fost aplicate.
- 140 Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

— Aprecierea Tribunalului

- 141 În primul rând, și în măsura în care al cincilea motiv este întemeiat pe o încălcare a principiului proporționalității, trebuie amintită jurisprudența potrivit căreia, la stabilirea quantumului fiecărei amenzi, Comisia dispune de o putere de apreciere și nu este obligată să aplice, în acest scop, o formulă matematică precisă (Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, *Mo och Domsjö/Comisia*, C-283/98 P, Rec., p. I-9855, punctul 47, și Hotărârea Tribunalului din 5 decembrie 2006, *Westfalen Gassen Nederland/Comisia*, T-303/02, Rec., p. II-4567, punctul 151). Pe de altă parte, în temeiul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, quantumul amenzii este stabilit pe baza gravității încălcării și a duratei acesteia. În plus, quantumul respectiv este rezultatul unei serii de calcule aritmetice efectuate de Comisie în conformitate cu liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor. Stabilirea acestui quantum se face în special în funcție de diverse împrejurări legate de comportamentul individual al întreprinderii în cauză, precum existența unor circumstanțe agravante sau atenuante (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 4 iulie 2006, *Hoek Loos/Comisia*, T-304/02, Rec., p. II-1887, punctele 82 și 85).
- 142 Nu se poate deduce din acest cadru juridic că trebuie să se asigure de către Comisie o proporție între quantumul total al amenzilor, astfel calculate și aplicate participanților la înțelegere, și volumul pieței produsului relevant pentru un anumit an al încălcării,

când încălcarea a durat mai mult de 20 de ani, iar cuantumurile amenzilor depind și de alte împrejurări legate de comportamentul individual al întreprinderilor vizate (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 iunie 2008, Hoechst/Comisia, T-410/03, Rep., p. II-881, punctul 342).

- ¹⁴³ În măsura în care este vorba despre raportul dintre cifra de afaceri anuală a reclamantei și cuantumul amenzii care i-a fost aplicată, trebuie observat că, pe de o parte, Comisia, în cadrul stabilirii gravității încălcării săvârșite de reclamantă, s-a întemeiat în mod efectiv pe cifra de afaceri realizată în 1996 și că, pe de altă parte, cuantumul de plecare de 8,5 milioane de euro care rezultă din aceasta era mai puțin important decât cuantumul de plecare pe care putea să îl aplice în temeiul secțiunii A a treia liniuță din liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor, respectiv 20 de milioane de euro (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 28 aprilie 2010, Amann & Söhne și Cousin Filterie/Comisia, T-446/05, Rep., p. II-1255, punctul 180). Împrejurarea potrivit căreia Comisia ar fi trebuit să ia în considerare cifra de afaceri a unui an în care reclamanta era prezentă pe piața relevantă nu este, în sine, susceptibilă să aibă vreun efect asupra acestei analize.
- ¹⁴⁴ În orice caz, articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 urmărește să evite faptul ca amenzile să fie disproporționate. Luând în considerare că, în speță, cuantumul amenzii finale nu depășește plafonul de 10% din cifra de afaceri, acesta nu poate fi considerat disproporțonat ca urmare a faptului că suma totală a amenzilor depășește volumul global al pieței relevante sau ca urmare a faptului că amenda aplicată Trioplast Wittenheim și cea aplicată reclamantei depășesc cifrele lor de afaceri anuale respective realizate pentru produsul vizat (a se vedea în acest sens Hotărârea Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia, punctul 135 de mai sus, punctul 200). În opoziție cu ceea ce susține reclamanta, plafonul de 10% din cifra de afaceri trebuie aplicat fără ca rolul specific al unei întreprinderi în cadrul înțelegerii să fie luat în considerare.

145 În al doilea rând, în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului egalității de tratament, trebuie constatat, pe de o parte, în ceea ce privește comparațiile efectuate de reclamantă cu alte decizii ale Comisiei pronunțate în materie de amenzi, în special în ceea ce privește proporția dintre totalul amenzilor și volumul pieței în cauză, că aceste decizii nu pot fi pertinente din perspectiva respectării principiului egalității de tratament decât dacă se demonstrează că datele privind împrejurările din cauzele referitoare la aceste alte decizii, cum ar fi piețele, produsele, țările, întreprinderile și perioadele vizate, sunt comparabile cu cele din cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Archer Daniels Midland/Comisia, T-59/02, Rec., p. II-3627, punctul 316).

146 Or, simpla menționare de către reclamantă a amenzilor globale și a cifrelor de afaceri realizate pe piețele vizate de deciziile în cauză nu poate fi suficientă pentru a se considera că aceleași condiții sunt întrunite în speță. Astfel, reclamanta nu a dovedit că piețele, produsele, țările, întreprinderile și perioadele vizate au fost comparabile cu cele care caracterizează prezenta cauză.

147 Pe de altă parte, în ceea ce privește comparația efectuată de reclamantă cu alți destinatari ai deciziei atacate, trebuie subliniat că plafonul de 10 % din cifra de afaceri se aplica, în cauză, în cazul societăților Bischof+Klein, Nordenia International și Cofira-Sac. În schimb, această normă nu a condus la o reducere a cuantumului în limita căruia reclamanta este obligată să răspundă în solidar, fapt care explică, în mare parte, ceea ce reclamanta califică drept o disproporție între cuantumurile finale. Or, potrivit jurisprudenței, această împrejurare nu poate fi considerată drept o discriminare. Astfel, diferența de tratament este consecința directă a limitei maxime impuse amenzilor prin Regulamentul nr. 1/2003, a cărui legalitate nu a fost contestată și care nu se aplică, fără îndoială, decât în situațiile în care cuantumul amenzii avut în vedere ar fi depășit 10 % din cifra de afaceri a întreprinderii în cauză (Hotărârea

Tribunalului din 20 martie 2002, ABB Asea Brown Boveri/Comisia, T-31/99, Rec., p. II-1881, punctul 185).

- 148 În al treilea rând, în ceea ce privește lipsa unui avantaj obținut de reclamantă din înțelegere, trebuie subliniat că faptul că o întreprindere nu a obținut niciun avantaj ca urmare a încălcării nu poate împiedica aplicarea unei amenzi, în caz contrar amenda pierzându-și caracterul de descurajare. Rezultă că, în vederea stabilirii amenzilor, Comisia nu este obligată să dovedească faptul că încălcarea a adus un avantaj ilicit întreprinderilor vizate și nici să ia în considerare, dacă este cazul, lipsa unui avantaj obținut din încălcarea în cauză (Hotărârea Tribunalului din 15 martie 2000, Cimenteries CBR și alții/Comisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 și T-104/95, Rec., p. II-491, punctul 4881). Prin urmare, argumentul este inoperant.
- 149 În ceea ce privește critica privind neluarea în considerare a situației financiare precare a Trioplast Wittenheim la momentul procedurii administrative, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, Comisia nu este obligată, cu ocazia stabilirii cuantumului amenzii, să țină seama de situația financiară deficitară a unei întreprinderi, întrucât recunoașterea unei asemenea obligații ar însemna oferirea unui avantaj concurențial nejustificat pentru întreprinderile cel mai puțin adaptate condițiilor pieței (Hotărârea Curții din 8 noiembrie 1983, IAZ International Belgium și alții/Comisia, 96/82-102/82, 104/82, 105/82, 108/82 și 110/82, Rec., p. 3369, punctele 54 și 55).
- 150 De altfel, fără a fi necesar să se analizeze trimiterea făcută de Comisie, dar neinvocată de reclamantă, la punctul 5 litera (b) din liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor, conform căruia capacitatea reală de a contribui a unei întreprinderi trebuie luată în considerare, trebuie observat că jurisprudența menționată nu a fost deloc pusă sub semnul întrebării de aceste linii directe. Astfel, această capacitate nu poate avea importanță decât într-un „context social particular”, reprezentat de

consecințele pe care plata unei amenzi le poate avea, în special pe planul unei creșteri a șomajului sau al unei deteriorări a sectoarelor economice aflate în amonte sau în aval față de întreprinderea vizată (Hotărârea Curții din 29 iunie 2006, SGL Carbon/Comisia, C-308/04 P, Rec., p. I-5977, punctele 105 și 106). Or, în prezenta cauză, în cursul procedurii administrative, nu a fost furnizat niciun element care să poată susține existența unui asemenea context.

151 În ceea ce privește referirea reclamantei la situația FLS Plast, trebuie să se constate că, în pofida faptului că a fost invitată de Tribunal să își precizeze poziția în ședință, reclamanta nu a prezentat elemente care să permită stabilirea unei legături între intrarea în faliment a Trioplast Wittenheim și modul în care Comisia a tratat FLS Plast.

152 În al patrulea rând, nu trebuie făcută o comparație între quantumul amenzilor aplicate în cauză și cel al amenzilor ipotetice, care ar fi fost stabilit în temeiul noilor orientări pentru calcularea amenzilor, după cum propune reclamanta. Astfel, liniile directoare privind metoda de stabilire a amenzilor reprezintă cadrul juridic relevant pentru prezenta cauză, iar faptul că ulterior Comisia a publicat noile orientări pentru calcularea amenzilor nu are niciun efect asupra aplicabilității *ratione temporis* a liniilor directoare anterioare.

153 Din toate cele de mai sus rezultă că al cincilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al șaselea motiv, privind respectarea principiilor buneii administrării și securității juridice

— Argumentele părților

- ¹⁵⁴ Reclamanta impută Comisiei, pe de o parte, încălcarea dispozițiilor Regulamentului nr. 1/2003, precum și a principiilor pe care se întemeiază articolul 23 alineatul (1) din acesta și, pe de altă parte, o încălcare a principiului buneii administrării, astfel cum este exprimat în jurisprudență și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, proclamată la 7 decembrie 2000 la Nisa (JO C 364, p. 1). Potrivit reclamantei, din aceste principii rezultă că orice act al instituțiilor care produce efecte juridice trebuie să fie clar și precis și trebuie adus la cunoștința destinatarului astfel încât acesta să se poată încredința deplin de efectele și de consecințele acestui act.
- ¹⁵⁵ În această privință, reclamanta susține că decizia atacată nu stabilește clar măsura în care este obligată să răspundă pentru încălcarea săvârșită de Trioplast Wittenheim și quantumul precis al amenzii pe care va trebui în final să o achite. Astfel, nu se precizează modul în care plata amenzii de 17,85 milioane de euro aplicată Trioplast Wittenheim trebuie împărțită între reclamantă, pe de o parte, și FLS Plast și FLSmidth, pe de altă parte, ținând seama că totalul quantumurilor în limita căroră aceste societăți-mamă sunt obligate să răspundă în solidar depășește quantumul aplicat Trioplast Wittenheim. Decizia atacată ar fi creat, așadar, o insecuritate juridică susceptibilă să dea naștere unui litigiu între diferitele societăți-mamă în fața instanțelor naționale sau a unui arbitru, din moment ce încă le-ar reveni sarcina de a stabili împărțirea răspunderilor reciproce.

- 156 Reclamanta consideră că, ținând seama de faptul că totalul quantumurilor în limita cărorora societățile-mamă succesive sunt obligate să răspundă în solidar depășește amenda aplicată Trioplast Wittenheim, Comisia nu poate invoca puterea sa discreționară pentru a impune plata amenzii societății care, după toate aparențele, poate plăti. În acest context, reclamanta subliniază că fiecare societate-mamă nu poate răspunde în solidar cu Trioplast Wittenheim decât pentru o parte diferită a încălcării. Potrivit reclamantei, răspunderea solidară conferă Comisiei numai puterea de a solicita o parte a amenzii, în funcție de perioada vizată, fie FLS Plast și FLSmith sau chiar Trioplast Wittenheim, fie reclamantei sau chiar Trioplast Wittenheim. În prezenta cauză, Comisia ar fi inventat o răspundere solidară de fapt între, pe de o parte, FLS Plast și FLSmith, și, pe de altă parte, reclamantă, pentru care nu ar exista niciun temei juridic.
- 157 Pe de altă parte, reclamanta reia argumentele pe care le-a invocat în cadrul primului aspect al primului motiv, privind neluarea în considerare a faptului că Trioplast Wittenheim a aparținut Compagnie de Saint-Gobain și că răspunderea cumulată a societăților-mamă depășește quantumul amenzii aplicate societății Trioplast Wittenheim. Reclamanta susține că Comisia ar fi trebuit să utilizeze una dintre metodele de calcul pe care ea i le-a propus acesteia.
- 158 Comisia amintește, mai întâi, că din decizia atacată rezultă că Trioplast Wittenheim datorează un quantum de 17,85 milioane de euro. Din acest quantum, FLS Plast și FLSmith ar fi obligate să plătească, în temeiul răspunderii lor solidare, un quantum maxim de 15,30 milioane de euro, iar reclamanta, un quantum maxim de 7,73 milioane de euro. În opinia Comisiei, fiecare plată din partea uneia dintre aceste patru societăți trebuie să fie dedusă din quantumul total de 17,85 milioane de euro. Comisia pretinde că dispune de o putere discreționară pentru a solicita plata întreprinderii care este cea mai în măsură să se achite de această obligație. După ce una sau mai multe întreprinderi care răspund în solidar au plătit, acestea ar avea dreptul să stabilească în ce proporție a plății trebuie să își asume sarcina fiecare destinatar și care trebuie să fie eventualele compensații între acestea.

- 159 Comisia precizează că nu pretinde că există o răspundere solidară între FLS Plast și FLSmidth, pe de o parte, și reclamantă, pe de altă parte. Reclamanta nu ar răspunde în solidar cu Trioplast Wittenheim decât pentru partea din durata încălcării care o privește. În plus, Comisia consideră că nu este necesar pentru aceasta să precizeze modul în care obligația de plată trebuia, în final, să fie împărțită între reclamantă și Trioplast Wittenheim sau între FLS Plast și FLSmidth și Trioplast Wittenheim.
- 160 În continuare, Comisia, referindu-se la ceea ce a invocat în cadrul primului aspect al primului motiv, respinge argumentele privind răspunderea pentru perioada în care Trioplast Wittenheim aparținea Compagnie de Saint-Gobain și depășirea cuantumului amenzii aplicate Trioplast Wittenheim.

— Aprecierea Tribunalului

- 161 Trebuie amintit că principiul securității juridice constituie un principiu general al dreptului Uniunii Europene care cere, mai ales, ca orice act al instituțiilor Uniunii Europene, în special atunci când impune sau permite impunerea de sancțiuni, să fie clar și precis, pentru ca persoanele interesate să își poată cunoaște fără ambiguitate drepturile și obligațiile care rezultă din acesta și să poată lua decizii în consecință (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 22 mai 2008, Evonik Degussa/Comisia și Consiliul, C-266/06 P, nepublicată în Repertoriu, punctul 43, și Hotărârea Tribunalului din 5 aprilie 2006, Degussa/Comisia, T-279/02, Rec., p. II-897, punctul 66).

- 162 Criticile reclamantei se întemeiază în esență pe faptul că, întrucât cumulul cuantumurilor în limita cărora reclamanta, pe de o parte, și FLS Plast și FLSmidth, pe de altă parte, sunt obligate să răspundă în solidar depășește cuantumul amenzii aplicate Trioplast Wittenheim, decizia atacată nu definește precis cuantumul pe care va trebui în final să îl plătească și pe faptul că Comisia ar fi creat o răspundere solidară între reclamantă, pe de o parte, și FLS Plast și FLSmidth, pe de altă parte.
- 163 În această privință, trebuie amintit că atunci când o societate-mamă și o filială constituie sau au constituit o entitate economică ce a participat la o înțelegere, Comisia este în măsură să le oblige în solidar pentru încălcarea normelor privind concurența (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, C-97/08 P, Rep., p. I-8237, punctele 58 și 59).
- 164 În cauză, trebuie să se constate că, în mod succesiv, Trioplast Wittenheim a constituit o entitate economică cu FLS Plast și FLSmidth, în perioada cuprinsă între 31 decembrie 1990 și 19 ianuarie 1999, și cu reclamanta, de la 21 ianuarie 1999 la 26 iunie 2002. În consecință, nimic nu se opune ca Comisia să oblige atât FLS Plast și FLSmidth, cât și reclamanta să răspundă în solidar pentru plata amenzii aplicate filialei acestora, Trioplast Wittenheim. Astfel, Comisia a aplicat Trioplast Wittenheim o amendă de 17,85 milioane de euro și a obligat în solidar la plata amenzii menționate pe FLS Plast și FLSmidth, pe de o parte, și pe reclamantă, pe de altă parte, în limita sumei de 15,30 milioane de euro și, respectiv, de 7,73 milioane de euro.
- 165 Pe de altă parte, după cum arată Comisia, articolul 2 primul paragraf litera (f) din decizia atacată conferă acestuia din urmă deplina libertate în ceea ce privește recuperarea amenzii de la una sau alta dintre persoanele juridice vizate în funcție de capacitatea acestora de a contribui. Astfel, Comisia poate decide să recupereze toată amenda sau

o parte a acesteia de la filială sau de la una sau de la ansamblul societăților-mamă care au controlat succesiv filiala, până la recuperarea integrală a acesteia. În măsura în care Comisia alege să recupereze totalitatea amenzii de la societățile-mamă, aceasta poate fi determinată, dacă este cazul, să recupereze de la reclamantă cuantumul maxim în limita căruia răspunderea solidară a acesteia este stabilită, și anume 7,73 milioane de euro, și să recupereze cuantumul restant al amenzii de la FLS Plast și FLSmidth, care va fi în mod necesar inferior cuantumului de 15,30 milioane de euro, în limita căruia a fost stabilită răspunderea lor solidară. Invers, Comisia poate prefera să recupereze de la FLS Plast și de la FLSmidth cuantumul maxim în limita căruia răspunderea lor solidară este stabilită. În această ipoteză, Comisia nu va putea recupera de la reclamantă decât o sumă inferioară cuantumului în limita căruia răspunderea solidară a acesteia a fost stabilită.

¹⁶⁶ Prin urmare, rezultă că, fără ca vreo justificare întemeiată pe caracterul de descurajare al amenzilor să poată fi invocată, libertatea de alegere a Comisiei pentru punerea în aplicare a articolului 2 primul paragraf litera (f) din decizia atacată determină ca suma recuperată în mod efectiv de la reclamantă să depindă de cuantumurile recuperate de la FLS Plast și de la FLSmidth și invers.

¹⁶⁷ Or, trebuie arătat că reclamanta, pe de o parte, și FLS Plast și FLSmidth, pe de altă parte, nu au constituit niciodată, împreună, o entitate economică comună. Aceste societăți-mamă au format în mod succesiv cu Trioplast Wittenheim două entități economice distincte, fiecare răspunzătoare individual pentru înțelegere în perioade și condiții diferite. În măsura în care, pentru acest motiv, nicio răspundere solidară nu poate lega între ele societățile-mamă succesive, decizia atacată nu permite Comisiei să varieze cuantumul recuperat în mod efectiv de la reclamantă în funcție de cuantumul recuperat de la alte societăți-mamă, și invers.

168 Este cert că, sub acest aspect, decizia atacată stabilește răspunderea personală a fiecărei societăți-mamă în săvârșirea încălcării vizate ținând seama de perioada în care acestea au deținut controlul Trioplast Wittenheim, de lipsa circumstanțelor agravante sau atenuante care le privesc și de cooperarea acestora cu Comisia în cursul investigației, astfel cum rezultă din considerentele (782), (783), (785)-(812), (836)-(841) și (862)-(865). Cu toate acestea, cuantumurile astfel stabilite reprezintă cunctumuri maxime în limita cărora au fost stabilite de Comisie răspunderile solidare ale societăților-mamă succesive cu Trioplast Wittenheim.

169 Or, în măsura în care reclamanta, pe de o parte, și FLS Plast și FLSmidth, pe de altă parte, nu au format niciodată, împreună, o entitate economică, principiul individualității pedepselor și a sancțiunilor impune ca suma achitată în mod efectiv de reclamantă să nu depășească cota-parte din răspunderea sa solidară. Această cotă-parte corespunde părții din quantumul aplicat reclamantei în raport cu totalul cunctumurilor în limita cărora societățile-mamă succesive sunt obligate respectiv să răspundă în solidar pentru plata amenzii aplicate Trioplast Wittenheim. În această privință, trebuie arătat că principiul individualității pedepselor și a sancțiunilor, în temeiul căruia o entitate economică nu poate fi sancționată decât pentru fapte care îi sunt imputate în mod individual, se aplică în orice procedură care poate conduce la sancțiuni în temeiul normelor privind concurența (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 29 noiembrie 2005, *Union Pigments/Comisia*, T-62/02, Rec., p. II-5057, punctul 119).

170 În măsura în care articolul 2 primul paragraf litera (f) din decizia atacată omite să precizeze cota-parte care revine reclamantei, conferind totodată Comisiei deplina libertate în ceea ce privește punerea în aplicare a răspunderilor solidare respective ale societăților-mamă succesive, care nu au format niciodată o entitate economică între ele, această dispoziție este incompatibilă cu obligația pe care o are Comisia, în conformitate cu principiul securității juridice, de a permite reclamantei să cunoască fără ambiguitate quantumul exact al amenzii pe care trebuie să o achite în raport cu perioada pentru care este obligată să răspundă în solidar cu Trioplast Wittenheim pentru

încălcare. Prin urmare, decizia atacată încalcă atât principiul securității juridice, cât și pe cel al individualității pedepselor și a sancțiunilor.

- 171 Ținând seama de toate cele de mai sus, al șaselea motiv trebuie admis. Prin urmare, fără a mai fi necesară examinarea prezentului motiv din perspectiva principiului buneii administrări, articolul 2 primul paragraf litera (f) din decizia atacată trebuie anulat în măsura în care privește reclamanta.

2. Cu privire la concluzia, invocată cu titlu subsidiar, prin care se solicită reducerea cuantumului amenzii

- 172 În măsura în care motivele invocate de reclamantă sunt invocate în susținerea capătului de cerere prin care se solicită reducerea amenzii, de la punctele 94-98 de mai sus rezultă că decizia atacată cuprinde o eroare vădită de apreciere, în sensul că, în ceea ce privește reclamanta, Comisia a reținut anul 1996 drept an de referință pentru stabilirea gravității încălcării. Prin urmare, Tribunalul, în exercitarea competenței sale de fond, în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1/2003, trebuie să stabilească un nou quantum de plecare pentru calcularea cuantumului în limita căruia reclamanta este obligată să răspundă în solidar pentru plata amenzii aplicate filialei sale. Având în vedere considerațiile de mai sus, Tribunalul consideră că se va face o justă apreciere a împrejurărilor cauzei, astfel cum acestea rezultă din dosar, prin stabilirea cuantumului de plecare aplicat reclamantei la 3 milioane de euro.

- 173 În continuare, ținând seama, pe de o parte, de majorarea în funcție de durata participării reclamantei la înțelegere și, pe de altă parte, de reducerea în temeiul comunicării privind cooperarea, care se impun, cuantumul aplicat reclamantei trebuie stabilit

la 2,73 milioane de euro. Din concluzia dedusă la punctul 171 de mai sus, potrivit căreia al șaselea motiv trebuie admis, rezultă că acest quantum constituie baza pe care trebuie stabilită cota-parte a reclamantei în cadrul răspunderilor solidare ale societăților-mamă succesive pentru plata amenzii aplicate Trioplast Wittenheim.

- 174 În măsura în care celelalte elemente indispensabile calculării cotei-părți care revine reclamantei, vizată la punctul 169 de mai sus, dintre care în special quantumul aplicat altor societăți-mamă ale Trioplast Wittenheim, nu sunt definitive și nu pot fi stabilite în cadrul prezentei proceduri, revine Comisiei, în temeiul obligației sale de a lua măsurile impuse de executarea prezentei hotărâri, prevăzută de articolul 266 TFUE, sarcina de stabili cota-parte a reclamantei în funcție de elemente definitive care sunt indispensabile în acest scop.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 175 Potrivit articolului 87 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, Tribunalul, pentru motive excepționale sau în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau la mai multe capete de cerere, poate să repartizeze cheltuielile de judecată.

- 176 În cauză, întrucât acțiunea formulată de reclamantă este admisă în parte, Tribunalul consideră că reclamanta trebuie să suporte jumătate din propriile cheltuieli de judecată și jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de Comisie, aceasta din urmă urmând să suporte jumătate din propriile cheltuieli de judecată și jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de reclamantă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șasea)

declară și hotărăște:

- 1) **Articolul 2 primul paragraf litera (f) din Decizia C(2005) 4634 final a Comisiei din 30 noiembrie 2005 privind o procedură în temeiul articolului 81 CE (Cazul COMP/F/38.354 – Saci industriali) este anulat în măsura în care o privește pe Trioplast Industrier AB.**

- 2) **Se stabilește la 2,73 milioane de euro cuantumul aplicat Trioplast Industrier, în temeiul căruia trebuie stabilită cota sa parte din răspunderile solidarre ale societăților-mamă succesive pentru plata amenzii aplicate Trioplast Wittenheim SA.**

- 3) **Respinge acțiunea cu privire la restul motivelor.**

- 4) **Trioplast Industrier suportă jumătate din propriile cheltuieli de judecată și jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de Comisie.**

5) Comisia suportă jumătate din propriile cheltuieli de judecată și jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de Trioplast Industrier.

Meij

Vadapalas

Truchot

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 13 septembrie 2010.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei	II - 4901
Procedura administrativă	II - 4902
Decizia atacată	II - 4903
Procedura și concluziile părților	II - 4910
În drept	II - 4912
1. Cu privire la concluziile privind anularea în parte a deciziei atacate	II - 4913
Cu privire la primul motiv, întemeiat pe existența unor erori în cadrul stabilirii duratei încălcării și a cuantumului amenzii	II - 4913
În ceea ce privește al treilea aspect al primului motiv, referitor la legalitatea stabilirii duratei încălcării	II - 4913
— Argumentele părților	II - 4913
— Aprecierea Tribunalului	II - 4915
În ceea ce privește primul aspect al primului motiv, referitor la legalitatea modului de calcul al amenzii	II - 4920
— Argumentele părților	II - 4920
— Aprecierea Tribunalului	II - 4923
În ceea ce privește al doilea aspect al primului motiv, referitor la legalitatea stabilirii gravității încălcării în cadrul calculării amenzii	II - 4931
— Argumentele părților	II - 4931
— Aprecierea Tribunalului	II - 4933
	II - 4965

Cu privire la al doilea motiv, privind temeinicia refuzului Comisiei de a acorda beneficiul circumstanțelor atenuante	II - 4936
— Argumentele părților	II - 4936
— Aprecierea Tribunalului	II - 4938
Cu privire la al patrulea motiv, privind cererea de clemență	II - 4943
— Argumentele părților	II - 4943
— Aprecierea Tribunalului	II - 4944
Cu privire la al cincilea motiv, privind respectarea principiilor proporționalității și egalității de tratament	II - 4948
— Argumentele părților	II - 4948
— Aprecierea Tribunalului	II - 4950
Cu privire la al șaselea motiv, privind respectarea principiilor bunei administrări și securității juridice	II - 4955
— Argumentele părților	II - 4955
— Aprecierea Tribunalului	II - 4957
2. Cu privire la concluzia, invocată cu titlu subsidiar, prin care se solicită reducerea cuantumului amenzii	II - 4961
Cu privire la cheltuielile de judecată	II - 4962